1923-рэ ильэсым гъэтхапэм къмщегъэжьагъзу къмдэкім 1aKb Голос

№ 45 (20808)

2015-рэ илъэс МЭФЭКУ ГЪЭТХАПЭМ и 19

> омхэтмутигьэхэр икім нэмыкі къэбархэр гисайт ижьугьотэщтых WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЯшІэжь агъэлъапІэ

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Асльанрэ Абхьаз Республикэм и Президентэу ащ къыригъэблэгъэгъэ Рауль Хаджимбэ зипэщэ ліыкіо купымрэ абхъаз лъэпкъым и Хэгъэгу зао ежь яшіоигъоныгъэкіэ щыіагъэхэмрэ ащ щыфэхыгъэхэм я ахьылхэмрэ за уагъэк агъ.

Къызэрэригьэблэгьагьэм тетэу Абхъаз Республикэм и Президент зипэщэ лыкю купыр Адыгеим къызэрэкІуагъэмкІэ зэрафэразэр АР-м и ЛІышъхьэ ипэублэ гущыІэ къышыхигъэшыгъ.

— Ныбджэгъуныгъэу, зэкъошныгъэу зэдытиІэр уахътэм ыушэтыгъ. Ткъош республикэм къихъухьэрэм тегъэгумэкІы. ЧІыпІэ къин ахэр зеуцохэм ежь яшІоигъоныгъэкІэ Адыгеим нэбгыри 180-рэ икІи, ліыхъужъныгъэ зэрахьэзэ ткъош абхъазхэр къаухъумагъэх. Нэбгыри 9-мэ апсэ агъэтІылъыгъ. Непэ Абхъаз Республикэм рэхьатныгъэ зэрилъыр тигуапэ. Урысыем шъудэлэжьэным тегъэпсыхьэгъэ зэзэгъыныгъэу шъушІыгъэм ишІуагъэ къызэрэкІощтыр сшІошъ мэхъу, тэ тизэкъошыныгъи нахь гъэпытагъэ хъущт, — къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

Абхъазыр чІыпІэ къин зеуцом апэрэу ІэпыІэгъу къыфэхъугъэхэм ащыщыгъ Адыгэ Республикэр. Ткъош абхъазхэм зишІуагьэ языгьэкІынэу ежьагъэхэм ащыщыгъ Хъуадэ Адами. Илъэс 35-рэ ыныбжьыгъ ар лъыгъэчъэ заом зыхэкІуадэм. Лыхъужъныгьэ зезыхьэгьэ кІалэр къызщыхъугъэ чылэм щагъэтІылъыжьыгъ. ЛІыблэнагъэу зэрихьагъэм пае ащ ыцІэ афаусыгь Хьэлъэкъуае иурам шъхьа Іэрэ гурыт еджап Іэу мыщ дэтымрэ. «Абхъазым и ЛІыхъужъ» зыфиlорэ щытхъуцlэр Хъуадэ Адам фагъэшъошагъ. Мы мэфэ дэдэм Сыхъум ивокзал дэжь апсэ щагьэтІыльыгь Шэуджэн Муратрэ Мыкъо Аслъанрэ. Ахэм Абхъазым иорденэу «Леон» зыфиюрэр афагьэшьошагь.

Абхъаз заом хэкІодагъэхэм яІахьылхэм Рауль Хаджимбэ шъхьащэ афишіыгъ.

– Адыгеим къикІи къэкІогъэ лыкохэм яІэпыІэгъу псынкІэу зэхэтшІэгьагь, — къыхигьэщыгь ащ. — Къыдгоуцогъэ кlалэхэм тыгу къаІэтыгъ, ткІуачІэ хагъэхъуагъ, шІошъхъуныгъэ къытатыгъ. Ар сыдигъуи тщыгъупшэщтэп, осэ ин фэтэшІы. Охътабэ тешІагъ, ау ахэм къытфашІагъэр тыгу илъ. ХэкІодагъэльэп эже шехестран

зэпытыщт. КъыткІэхъухьэрэ ныбжьыкІэхэми зэпхыныгъэу тазфагу илъыр ядгъэшІэн, ятІон фае. Абхъаз Республикэм чІыпІэ къинхэр зэпичыгъэх, джы ыпэкІэ тыльэкІуатэ, хэхьоныгъэхэр тэшіых, ар зэкіэ зихьатырыр шъоры — зэо лъэхъаным къыткъоуцуагъэхэр, ащ зыпсэ щызгъэт Іылъыгъэхэр

Нэужым абхъаз лъэпкъым и Хэгьэгу зао хэкІодагьэхэм Іофтхьабзэм къекІолІагьэхэр зы такъикърэ афэшъыгъуагъэх.

Заор заухым ыуж общественнэ организациеу «Союз абхазских добровольцев Адыгеи» зыфиІорэр Адыгеим щызэхащагъ. Ащ итхьаматэ игуадзэу ЛІышэ Мурадин гущыІэ ратыгь.

— Заор заухыгьэр, текІоныгьэр тызэгъусэу зыхэдгъэунэфыкlыгьэр илъэс 22-рэ хъугьэ, къыІуагъ ащ. — ТыгукІэ тшІэщтыгьэ псаоу къызэрэтымыгъэзэжьын тлъэкІыщтыр, ау тиІэпыІэгъу зищыкІэгъэ ткъош абхъазхэм тадэмыІэпыІэн тлъэкІыгъэп. Ащ щыфэхыгъэхэр тщыгъупшэщтхэп ыкІи ахэм

лше печие дечения и триничения - Тымыхьазырэу, Іашэхэр тымыІыгъыхэу тыкІогъагъ Абхъазым, - е общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэ — Черкес Парламент» зыфиlорэм итхьаматэу, ишІоигьоныгьэкІэ заом хэлэжьэгьэ Бэгьушьэ Адам. — Ау ащкІэ тыкІэгьожьыгьэп. Непэ фэдэу сыгу къэкІыжьы бзылъфыгъэу къыткІэрыхьагьэм «Зыми тыщыгугъыжьыщтыгъэп, ау ткъош адыгэхэр ІэпыІэгъу къы-

зэрэтфэхъущтхэр тшІэ-

щтыгъэ», — къызэрэтиlогъагъэр.

Заом хэкІодэгъэ Шэуджэн Мурат янэ нэужым гущыІэ ратыгъ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, икІалэ къыкІэныгъэ сабыйхэр, пхъорэлъфхэр ары гудэщэегьоу иІэр. Мурат фэгъэхьыгъэ тхылъэу къыдагъэкІыгъэр Абхъаз Республикэм и Президент ритыгъ. Уахътэ къыхахи Хъуадэ Адам фагъэуцугъэ саугъэтым зэрэкіуагъэмкіэ лъэшэу зэрэфэразэр ащ ишъхьэгъусэ къыlvагъ.

Заом кІогъэ Сергей Диколенкэр зыдэхъугъэр янэ-ятэхэм илъэс пчъагъэм къыкlоцl ашІагъэп. ТекІоныгъэр къызыдахыгъэм фэгъэхьыгъэ мэфэкІым зырагъэблагъэхэм, якІалэ ыцІэ пхъэмбгъум тетхагъэу алъэгъугъ. Ащ ишІэжь зэрагъэлъапіэрэмкіэ зэрафэразэр Абхъаз Республикэм и Президент ријуагъ.

ЗэlукІэр гуфэбэныгъэ хэлъэу кlуагъэ.

ПІАТІЫКЪО Анет. Сурэтхэр А Гусевым тыри-

МэфэкІ шъыпкъэ хъугъэ

Къырымрэ Севастопольрэ Урысыем къызэрэхагъэхьажьыгъэхэм фэгъэхьыгъэ митинг тыгъуасэ Мыекъуапэ щыкlуагъ. Зэкъошныгъэм игупчэ дэжь щыкlогъэ мэфэкі зэхахьэм ціыфыбэ хэлэжьагь. Къэзэрэугьоигьэхэм къафэгушіонхэу мыщ къекІолІагъэх Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъанрэ Абхъаз Республикэм и Президентэу Рауль Хаджимбэрэ.

АР-м и ЛІышъхьэ зэхахьэм пэублэ псалъэ къыщишІызэ илъэскІэ узэкІэІэбэжьымэ Урысыем Къырымрэ Севастопольрэ къызэрэхэхьажьыгъэхэр тикъэралыгьо щыпсэурэ цІыфхэмкІэ мэфэкІ шъыпкъэ зэрэхъугъэр къыхигъэшыгъ. ашкІэ къэзэрэугъоигъэхэм къафэгушІуагъ.

– Непэ мыщ фэдэ мэфэкІ Іофтхьабзэхэр Урысыем ишъолъырхэм зэкІэми ащэкІох. Къырымрэ Севастопольрэ ядэжь къагъэзэжьыгъ. УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр пэшэ лъэш. зы бырсыри къыпымыкІэу мы шъолъыритІур Урысыем къыхигъэхьажьыгъэх. Ти-

къэралыгъо нахь пытэ хъугъэ, тапэкІи текІоныгъэшхохэр тиІэщтых, — къыlуагъ Тхьакlущынэ Аспъан.

Нэужым къэгущыІэгьэ Рауль Хаджимбэ митингым къекІолІагъэхэм игуапэу къафэгушІуагъ.

Урысыем амалэу иІэмкІэ Къырымрэ Севастопольрэ ащыпсэурэ ціыфхэм зэрадеіэщтым

Іэшъынэ Аслъ

сицыхьэ телъ. Абхъазыми ишlогъэшхо къырегъэкІы. УФ-м и Президент ышІыгъэ лъэбэкъур игьо шъыпкъэу щыт, — къы-Іуагъ Р. Хаджимбэ.

АР-м и Къэралыгъо филармоние щыкоогъэ концертымкіэ мэфэкі Іофтхьабзэр зэфашіыжьыгъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.__

Язэпхыныгъэ, ныбджэгъуныгъэр Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ агъэпытэщтых

Аслъанрэ Абхъаз Республикэм и Президентву Рауль Хаджимбэрэ тыгъуасэ зэlукlагъэх, Іофыгъо шъхьаіэхэм кіэкіэу атегущыіагъэх. Мыщ ыуж къэралыгъо хэбзэ ыкіи чіыпіэ зыгъэіорышіэжьын къулыкъухэр, общественностым иліыкіохэр зыхэлэжьэгъэхэ зэхэсыгъо рагъэкіокіыгъ.

зэрепхых, ащ къыхэкІыкІэ ныбджэгъуныгъэу тазыфагу илъыр шокі имыі у къызэрэтыухъумэщтым дакіоу, Іэпы-Іэгъу тызэфэхъужьыным мэхьанэшхо иІ. Непэ пшъэрылъ шъхьа э тапашъхьэ итхэр зэфэдэх — тиреспубликэхэм мамырныгъэ арылъыныр ыкІи тиэкономикэхм хэхьоныгьэхэр ашІынхэр арых, — къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

АР-м и ЛІышъхьэ къызэри-ІуагъэмкІэ, Урысыемрэ Абхъа--еспетыпест еспыныхпеск едмые

- Тилъэпкъхэр зы лъапсэм хыныгъэ агъэпытэным зэрэщыгугъырэм къыкІигъэтхъыгъ.

Лъэныкъо пстэумкІи тизэпхыныгъэ дгъэпытэнымкІэ амалышІухэр тІэкІэльэу сеплъы. Заоу тиlагъэр тщыгъупшэщтэп, ау ащ дакіоу ыпэкіэ тыплъэн фае. Урысыемрэ Темыр Кавказым щыпсэурэ льэпкъхэмрэ тинепэрэ ыкІи тинеущырэ мафэ япхыгьэу сэлъы-- къыхигъэщыгъ Р.Хаджимба.

ТхьакІущынэ Аслъан къызэриІуагъэмкІэ, экономикэм хэхъоныгъэхэр ышІынхэм

ным ыкІи яІо зэхэльэу зэдэлэжьэнхэм фэгьэхьыгьэ зэзэгьыныгъэу УФ-м и Президентэу Владимир Путинымрэ Абхъаз Республикэм и Президентэу Рауль Хаджимбэрэ зыкІэтхагьэхэм къыгъэнэфэрэ лъэныкъохэм Адыгеир къапкъырыкІызэ ткъош республикэм Іоф дишІэщт.

Абхъазым и Президентэу зыхадзыгъэм ыуж апэрэу Адыгеим къэкІогъэ Рауль Хаджимбэ псалъэ къышІызэ, къезыгъэблэгъэгъэ ТхьакІущынэ Аслъан рэзэныгъэ гущыІэхэр пигъохыгьэх, бгъуитlум тапэкlи язэпфэюрышіэщт проектхэр, программэхэр зэгъусэхэу агъэхьазырынхэмкІэ амалэу щыІэхэм ахэплъэгъэн фае.

АщкІэ щысэ зытепхын шъолъырэу Адыгеир щыт. БлэкІыгъэ илъэсым изэфэхьысыжьхэм уакъыпкъырыкІымэ, промышленнэ къыдэгъэкІыным икъэгъэлъэгъонхэмкІэ Къыблэ федеральнэ шъолъырым хэхьэрэ субъектхэм азыфагу Адыгеим апэрэ чІыпІэр щеубыты. УФ-м и Федеральнэ ЗэlукІэ ФедерациемкІэ и Совет хэтэу Дерэ Вячеслав къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, бизнесым пылъхэм зыпкъ итэу Іоф ашІэным, хэхъоныгъэхэр ашІынхэм фэшІ Адыгеим ипащэхэм амалышІухэр зэра-

ХьакІэу къэкІуагъэхэм шІуфэс гущы Іэхэмкі зафагьэзагь АР-м и Къэралыгьо Совет -Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэм, республикэм ипрокурор шъхьа василий Пословскэм, дунаим щызэлъашІэрэ титхэкІошхоу, УФ-м и Общественнэ палатэ хэтэу МэщбэшІэ Исхьакъ, Адыгеим инахьыжъхэм я Совет итхьаматэу ГъукІэлІ Нурбый.

АР-м иветеранхэм я Совет итхьаматэу Къоджэ Аслъан къэгущыІэзэ Хэгьэгу зэошхом тицІыфхэм ТекІоныгъэр къызыщыдахыгъэм и Мафэ къызэрэблагьэрэр къыlуагь, а мэфэкІышхомкІэ Абхъазым иветеранхэм ыкІи мыщ щыпсэухэрэм зэкіэми афэгушіуагь.

Зэхэсыгьом ыуж ТхьакІущынэ Аслъанрэ Рауль Хаджимбэрэ журналистхэм къякІолІагъэх, ахэр зыгъэгумэкІыхэрэ упчІэхэм джэуапхэр къаратыжьыгъэх. ПэщитІуми къызэрэхагъэщыгъэмкІэ, Адыгеимрэ Абхъазымрэ язэпхыныгъэ гъэпытэгъэным мэхьанэшхо раты, ащкІэ пшъэрылъэу къэуцухэрэр агъэцэкІэнхэм фэхьазырых.

- Экономикэм, бизнесым алъэныкъокІэ тизэпхыныгъэ дгъэпытэн фае, ащкІэ Абхъазым амалышІухэр ІэкІэлъых, — къыІуагъ Рауль Хаджимбэ. — Тиреспубликэ зыгъэпсэфыпіэ чіыпіэу щыт, а лъэныкъом тапэкІи хэхъоныгъэхэр ышІынхэмкІэ Адыгеир къыддэІэпыІэнэу тыщэгугъы. Джащ фэдэу ткъош республикэм ІэкІэлъ опытыр къызфэдгъэфедэн гухэлъ тиІ.

Зыми емыпхыгъэ къэралыгъоу Абхъазыр щытынымкІэ Іофышхо зышіэгъэ, илъэпкъ чанэу фэлэжьэгьэ апэрэ Президентру Владислав Ардзинбэ АР-м и ЛІышъхьэ ыгу къыгъэкІыжьыгъ. ТхьакІущынэ Аслъан къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, адыгэхэмрэ абхъазхэмрэ ныбджэгъуныгъэ, зэпхыныгъэ пытэ, зэфыщытыкІэ дэгъухэр зэрэзэдыряІэр непэрэ зэІукІэгъум джыри зэ къыгъэшъыпкъэжьыгъ.

- Іофтхьабзэм хэлэжьагъэхэм шъхьэихыгъэу ягупшысэхэр къыраютыкыгъэх. Тикультурэ, тыбзэ, титарихъ къэтыухъумэнхэр, анахьэу экономикэм ылъэныкъокІэ тизэпхыныгъэ дгъэпытэныр пшъэрылъ шъхьа в зэрэщытыр пстэуми къыхагъэщыгъ, а гущыІэхэм сэри адесэгъаштэ, - къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

Адыгеим илІыкІо куп Абхъазым кІон гухэлъ щыІэмэ журналистхэр кІэупчІагъэх. -ымы за пэрыохъу зэрэщымы-Іэр пащэхэм къаіуагъ.

— Ткъош абхъазхэм апае типчъэхэр сыдигъуи Іухыгъэх.

> ЗэгурыІоныгьэ ыкІи зэзэгъыныгъэ тазыфагу илъ. Ежь яшІоигъоныгъэкІэ Адыгеим икІыгъэ тикІэлабэхэр Абхъазым ишъхьафитныгъэ фэбэнагъэх, ахэм ащыщхэм апсэ агъэтІылъыгъ, ахэр егъашІэм тщыгъупшэщтхэп, къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

> Рауль Хаджимбэ къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, адыгэхэмрэ абхъазхэмрэ язэфыщытыкІэ политикэм епхыгъэп.

Зэкъошныгъэр ыкІи ныбджэгъуныгъэр ары ащ лъапсэу иІэр.

Къэрэщэе-Щэрджэсымрэ Абхъазымрэ зэзыпхыщт гъогум ишІын Р. Хаджимбэ къытегущы і эзэ къызэри і уагъэмкіэ, УФ-м и Президентэу Владимир Путиным дыриІэгьэ зэІукІэгъум мы Іофыгъор къыщаІэтыгъагъ. Мы проектыр зэрэпсаоу щыІэныгъэм щыпхырыщыгъэнымкІэ Абхъазым икъу фэдизэу амалхэр ІэкІэлъхэп. Ащ къыхэкІыкІэ лъэныкъо зэфэшъхьафхэм къарыкІыщт финанс ІэпыІэгъум щэгугъых.

Абхъазым и Президент иунашъокІэ филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу, гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтым инаучнэ упчІэжьэгьоу Шъхьэлэхьо Абу щытхъуцІэу «Абхъаз Республикэм шІэныгьэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшху» зыфиІорэр фагъэшъошагъ. ПшъэдэкІыжьэу ыхьырэмкІэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиІэ обществэу «Холдинг» Меркурий Агром» ипрезидент иліыкіоу Зыхьэ Аминэ орденэу «Честь и Слава» зыфиlорэр ратыжьыгь.

> ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А Гусевым тырихыгъэх.

Музеим щы агъэх

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан Абхъаз Республикэм и Президентэу Рауль Хаджимбэ зипэщэ ліыкіо купыр Къокіыпіэм щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэ и Къэралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэу Мыекъуапэ дэтым тыгъуасэ ригъэблэгъагъ.

хэр ыпэ рапшіэу хьакіэхэм арагьэльэгьугьэх. Музеим ипащэу Кушъу Нэфсэт сурэтхэм купкІзу яІзр къафиІотагь. Рауль Хаджимбэ ахэм уасэ къафишІыгь. Нэужым Адыгеим исурэтышІ-модельер цІэрыІоу СтІашъу

СурэтшІыгъэхэу мыщ чІэлъ- Юрэ лъэпкъ шъуашэу ышІыгьэхэр зэрагьэльэгьугьэх. Ахэр зэкІэ зэфэшъхьафых, мэхьэнэ гъэнэфагъэу ахилъхьагъэр ыкІи шъуашэ пэпчъ цІэу афиусыгъэхэр СтІашъу Юрэ къафиІотагь. Абхъаз Республикэм и Президент анахьэу шІогъэ-

гэхэм машІо къафэзыхьыгъэ нарт Саусырыкъо ишъуашэу модельерым ышІыгъэр.

«Древности Долины яблонь» зыфиюорэ къэгъэлъэгъоным нэужым хьакІэхэр нэІуасэ фашІыгъэх. Дышъэм ыкІи тыжьыным ахэшІыкІыгъэ пкъыгъо 300-м ехъу ащ хэлъ. 2011 — 2013-рэ илъэсхэм Мыекъуапэ ичІыпІэ зэфэшъхьафхэм ыкІи ащ пэблэгъэ псэупІэхэм пкъыгъохэр археологхэм къащычахыгъэх. Илъэс 2300-ка узэкІэІэбэжьымэ Мыекъуапэ мы-Іэрысэ чъыгхатэхэр къызэрэщыкІыщтыгъэхэр ыкІи къалэм ыцІэ ащ къызэрэтекІыгъэр къэзыушыхьатырэ тасэу мыІэрысэ чъыгхэр зытешІыхьагьэу ятІэм хэшІыкІыгъэр хьакІэхэм къаплъыхьагъ. Джащ фэдэу адыгэхэм ижъык агъэфедэу я Іэгьэ Іэнэ лъэкъуищыр ашІогъэшІэгъоны хъугъэ.

Урысыем иреспубликэ ыкІи икъэлэ зэфэшъхьафхэм ащыпсэурэ сурэтышіхэм яіофшіагъэхэу музеим чІэлъхэм нэужым хьакІэхэр нэІуасэ афашІыгъэх. Абхъаз художникэу Рауф Барциц исурэтшІыгъэхэу пылъагъэхэр залъэгъум, хьакІэхэм ягуапэ хъугъэ. Абхъаз Республикэм и Президентэу Рауль Хаджимбэ Адыгеим ит музеим зэрэщы агьэр ыгу дахэкІэ къинэжьыным фэшІ Урысыем изаслуженнэ художникэу, АР-м инароднэ художникэу ПІэтІыощэ Феликс исурэтшІыгъэу «Созерцающий вершину» зыфиюрэмрэ тхакюу, усакюу Къуекъо Налбый исочинениехэр къызыдэхьэгъэ тхылъымрэ шІухьафтынэу ратыгъэх.

Адыгэхэмрэ абхъазхэмрэ зэрэзэпэблагъэхэр, зэкъошныгъэ, зэныбджэгъуныгъэ азыфагу ліэшіэгьу пчъагьэ хъугьэу зэрилъым зэрэрыгушхорэр Рауль Хаджимбэ игущыІэ къыщыхигъэщыгъ «Аиааира» ыкІи «Абхазия» зыфиюрэ альбомхэу абхъаз лъэпкъыр Хэгьэгу зэошхом зэрэхэлэжьагъэм ыкіи ячіыпіэ дахэхэм афэгъэхьыгъэхэр хьакІэхэм музеим тын къыфашІыгъэх.

ПІАТІЫКЪО Анет.

«Адыгэ макь» Гъэтхапэм и 19, 2015-рэ илъэс

МэфэкІым хэлажьэх

Къырымрэ Севастопольрэ Урысыем зыхэхьажьыгьэхэр ильэс зэрэхьурэм фэгьэхьыгъэ Іофтхьабзэу ахэм ащызэхащэщтхэм ахэлэжьэнхэу Мыекъопэ къэзэкъ отделым хэтхэм Севастополь игубернаторэу Сергей Меняйло къяджагъ. Къэзэкъ нэбгырэ 50 гъэтхапэм и 17-м гъогу техьагъ.

Гъогу кlыхьэм техьанхэм ыпэкlэ купыр атаманым къы-гъэуцугъ. Зэрыкlыгъэхэ республикэр, зыхэкlыгъэхэ купыр къамыгъэукlытэжьынэу, зэрифэшъуашэу зекlонхэу къя-

джагъ. Нэбгырэ 50-м алъэкъуаціэхэр къыіуагъэх, ыгъэунэфыгъэх. Нэужым къэзэкъ купыр Мыекъуапэ дэт чылысым Іухьагъ, тхьэлъэіу ашіыгъ.

— Илъэскіэ узэкіэіэбэжьмэ

чІыпІэ къин иуцогьэ цІыфхэм тишІоигъоныгъэкІэ ІэпыІэгъу тафэхъунэу къалэу Севастополь тыкІогьагь, — къытфеІуатэ атаманэу Александр Даниловым. — Нэбгыри 120-рэ тыхъущтыгъ. ЧъыІагъэ, тызэрылъыгъэхэр агьэплъыщтыгьэхэп. ЦІыф къызэрыкІохэу къалэм щыпсэухэучтенине выменя услама дед къытфэхъущтыгъэх. Щыгъын фабэхэр, гъомылапхъэхэр къытфахьыштыгъэх. ЗэрэчъыІэм къыхэкІэу къэзэкъ нэбгыритІу льэшэу сымаджэ хъугъагъэ ыкІи госпиталым къыщяІэзагъэх. ЧІыпІэ къинэу зэпачыгъэм къызэкІимыгъакІохэу мэфэкІыр зыІэтыщтхэм ясатыр ахэри непэ къыхэуцуагъэх.

Мэфэкі Іофтхьабзэм зыхэлажьэхэрэ ужым Мыекъуапэ икіыгъэ къэзэкъхэм къалэу Севастополь ичіыпіэ дахэхэр къарагъэлъэгъунхэу къагъэгугъагъэх. Илъэскіэ узэкізіэбэжьмэ пшъэрылъэу яіагъэр зэрифэшъуашэу зэшіуахыгъ, ау къалэм зыщаплъыхьанэу игъо ифэгъагъэхэп. Джы рэхьатныгъэ зыдэлъ Севастополь иурамхэм къащакіухьащт, защаплъыхьашт.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Китаим къикІыгъэ ліыкіо купыр Мыекъуапэ щыі

Къалэу Мыекъуапэ имэрэу Александр Наролиныр Китай икъалэу Цюаньчжоу къикІыгъэ лІыкІо купым джырэблагъэ ІукІагъ.

Къэлитіум зэпхыныгъэ пытэ зэдыряізу зэрэзэдэлэжьэщтхэм ылъэныкъокіэ гъэрекіо зэдашыгъэ зэзэгъыныгъэм къыкіэлъыкіоу тапэкіэ іоф зэрэзэдашіэщтым бгъуитіур атегущыіагъ.

Джащ фэдэу зэlукlэм хэлэжьагъэх урысые компаниехэу «Интерскол» ыкlи «Мона Рама» зыфиlохэрэм ялыкlохэр. Китаим щыщ компаниехэр ягъусэхэу ахэм сатыушlыпlэ къэлэ цlыкloy «Фу Цзянь» зыфиlорэр Краснодар краим щагъэпсыныр ягухэлъ.

Непэрэ щыlакlэм диштэу инвестицие къэкlуапіэхэу Мыекъуапэ иіэхэр зыфэдэхэр Китай Республикэм иліыкlохэм къафаlотагъэх. Анахьэу хъакlэхэм анаіэ зытырадзагъэхэм ащыщых полипропиленым ыкlи алюминым ахэшіыкlыгъэ продукциер къыдэзыгъэкlыхэрэр, дрожжи гъушъэр, мыжъом дэлажьэхэрэр. Джащ фэдэу Мыекъуапэ дэт предприятие анахь инхэм ащыщэу «Комплекс-Агро» зыфиlорэм ліыкlо купыр щыlагъ. Пред-

приятием юф зэришэрэ Іэмэпсымэхэр ыкіи къыдагъэкіыхэрэр зыхашыкіыхэрэ пкъыгьохэр къызэрэзыіэкіагъахьэхэрэр, япродукцие зэрэјуагъэкіырэ шіыкіэр предприятием ипащэ къафиютагъ, нэмыкі пъэныкъо зэфэшъхьафхэми атегущыіагъэх.

Шъугу къэдгъэкІыжьын 2014рэ илъэсым АР-м и Премьерминистрэу КъумпІыл Муратэ зипэщэ ліыкіо купыр Китай Республикэм икъалэу Цюаньчжоу зэрэкІогъагьэр. Ащыгъум зэдэгущыІэгъоу зэдыряІагъэмкІэ унашъо ашІыгъагъ къалэу Мыекъуапэрэ Китаим ит къэлэшхохэм ащыщэу Цюаньчжоурэ яэкономикэхэм хэхъоныгьэхэр ягъэшІыгъэнымкІэ зэгъусэхэу зэрэзэдэлэжьэщтхэр. Урысыем имызакьоу Алыгеим ичіыпіэхэми псэолъэші ыкіи автомобиль техникэм ящэнкІэ дилер гупчэхэр къащызэlуахынхэу рахъухьагь. Ащ нэмыкІзу щаим икъэгъэкІынкІэ гугъэпІэшіухэр щыіэхэу алъытагь.

Сабый ибэхэр янэплъэгъу рагъэк ыхэрэп

Зыныбжь имыкъугъэхэм я Іофыгъохэм ык Іи яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм фэгъэзэгъэ республикэ комиссием зичэзыу зэхэсыгъо и Іагъ. Ащ хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм ивице-премьерзу, комиссием ипащэу Наталья Широковар, министерствэ, комитет зэфэшъхьафхэм ял Іык Іохэр.

Н. Широковам Іофтхьабзэм пэублэ гущыІэ къыщишІызэ, зытегущыІэнхэу агъэнэфэгъэ Іофыгьохэр игьо шъыпкъэу ылъытагъэх ыкІи ахэм кІэкІэу къатегущыІагь. Ащ къызэриІуагьэмкІэ, муниципальнэ образованиехэм зыныбжь имыкъугъэхэр къазэрэщагъэгъунэхэрэм ыкІи зэращылъыплъэхэрэм уигъэрэзэн дэдэу щытэп, ащкІэ Іоф зыдэшІэгъэн фэе лъэныкъохэр щыІэх. Ар къеушыхьаты мы лъэныкъомкІэ гумэкІыгъохэр щыІэхэу АР-м и Премьерминистрэ цІыфхэм зыкъызэрэфагьэзагьэр. Нахьыбэу гумэкІыгъохэр къызыпыкІыхэрэр сабый ибэ зыпІунэу зыштэгъэ

хэлъ зекіуакіэхэр, бзэджэшіагъэхэр ащ фэдэ сабыйхэм адызэрахьагъэхэу къыхагъэщыгъэп, ау япшъэрылъхэр зэрагъэцакіэрэм щыкіагъэхэр иіэх, ащ уигъэрэзэпэнэу щытэп.

Зыныбжь имыкъугъэхэр къэзыгъэгъунэхэрэм ыкlи ахэм алъыплъэхэрэм яlофшlэн шlуагъэ къытэу зэрэзэхащэрэм фэгъэхынгъэу зэхахъэм къыщыгущыlагъ Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шlэныгъэмрэкlэ и Министерствэ иlофышlэу Лариса Самоквитовар. Ащ къызэриlуагъэмкlэ, мы лъэныкъомкlэ министерствэм фитыныгъэу иlэхэм ахахьэу федеральнэ законопроект 15 фэдизмэ, АР-м иминистрэхэм я

Кабинет ышІыгъэ унэшъуи 5-мэ Іоф адашІагъ. 2014-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу кІэлэцІыкІу ибэхэр ыкІи зянэ-зятэхэр зышъхьарымытыжь кІэлэцІыкІухэр къаІызыхыгьэхэу зыпјурэ унагъохэм урыпсэунымкІэ анахь ахъщэ макІэу агъэнэфагъэм телъытагъэу сомэ 6983-рэ, ежь сабыйхэм яІыгъынкІэ сомэ 7425-рэ мазэ къэс аратынэу щыт. Федеральнэ бюджетым икъэкІуапІэхэм къахагъэкІызэ сабыир зыпІунэу зыштэгъэ унагъом зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъур ІэкІагъахьэ. 2014-рэ илъэсым кІэлэцІыкІуи 185-мэ ателъытагъэу нэбгыри 126-мэ ащ фэдэ ахъщэ Іэпы-Іэгъу аратыгъ. ПстэумкІи а гухэльхэм апае федеральнэ бюджетым къыхагъэкІыгъэр сомэ миллион 21-рэ мин 816-рэ мэхъу. 2014 — 2020-рэ илъэсхэм ателъытэгъэ республикэ программэу «Гъэсэныгъэм ихэхъоныгъэхэр» зыфиюрэм къыдыхэлъытагъэу сабый ибэхэр кІэ Іофтхьэбзэ зэфэшъхьаф-хэр афызэхащэх. 2014-рэ илъэсым сабый ибэхэм алъыплъэн-хэу ыкІи зыпіунхэу Іизын къэзытыгъэ нэбгыри 187-мэ ухьазырыныгъэхэр арагъэкіугъэх. Ахэм ащыщэу сабый ибэ 69-рэ яунагъохэм ащапіунэу аштагъ.

ШІуагъэ къытэу ІофшІэныр зэхэщэгьэным фэшІ АР-м гьэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ, псауныгъэр къэухъумэгъэнымкіэ, Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ иминистерствэхэм зэзэгъыныгъэхэр зэдашІыгьэхэу зэдэлажьэх. Мы аужырэ ильэсхэм ательытэгьэ зэфэхьысыжьэу ашІыгъэхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкІэ, сабый ибэу учетым хэтхэм япчъагъэ процент 30-кІэ къе-Іыхыгь. Сабый ибэхэу ыкІи зянэ-зятэхэр зышъхьарымытыжь кіэлэціыкіухэу интернатхэм ачІэсхэм япчъагъэ процент 39-кІэ нахь макІэ хъугъэ. Сабый ибэхэм алъыплъэнхэу

хэм япчъагъэ процент 11,3-кlэ нахьыбэ хъугъэ.

Сабый ибэхэм ыкіи чіыпіэ къин ифэгъэ кіэлэціыкіухэм Іззэпіэ учреждениехэм къазэращяізагъэхэм ыкіи ахэм диспансеризацие зэрарагъэкіугъэм къатегущыіагъ АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкіэ министрэм игуадзэу Чэужъ Нателлэ. Ащ къызэриіуагъэмкіэ, 2014-рэ илъэсым процент 96-м кіахьэу, кіэлэціыкіу 364-м япсауныгъэ изытет ауплъэкіугъ. Кіэлэціыкіухэм япсауныгъэ зыпкъ игъэуцожыыгъэнымкіэ іофтхьабзэхэр икъу фэдизэу зэшіуахыгъэх.

КІзухым Н. Широковам министерствэхэм ыкІи комитет зэфэшъхьафхэм ялІыкІохэу комиссием хэтхэм закъыфигъази, шъхьадж зыфэгъэзэгъэ лъэныкъохэр дэх имыІзу ыгъэцэкІзнхэу къафигъэпытагъ. Анахьэу анаІз зытырагъэтын фэе пъэныкъохэр къизыІотыкІырэ проектым иунашъо нэужым

КІАРЭ Фатим.

ЗЕКІОНЫР

КъэгъэлъэгъонитІумэ ахэлажьэх

Адыгэ Республикэм зекІонымкІэ ыкІи зыгъэпсэфыпІэхэмкІэ и Комитетрэ республикэм итуроператорхэмрэ Москва щызэхащэгъэгъэ къэгъэлъэгъонитІоу зекІоным фэгъэхьыгъэхэм ахэлэжьагъэх.

Апэрэ къэгъэлъэгъонхэу «Интурмаркет-2015-рэ» зыфиlорэр гъэтхапэм и 14 — 17 мафэхэм павильонхэу «Экскурс-Экспо» зыфиlорэм щыкlуагъ. Мы мазэм и 18 — 21-рэ мафэхэм апэрэм къыкlэлъыкloy «Путешествия и туризм» зыфиlорэ я 22-рэ дунэе къэгъэлъэ-

гъонэу Москва щыкІорэми Адыгеир хэлэжьэщт.

Хабзэ зэрэхъугъэу, аужырэ илъэс зэкlэлъыкlохэм Адыгеим къыщагъэхьазырырэ экспозицием къэгъэлъэгъонхэм чlыпlэ гъэнэфагъэ ащеубыты. Тиреспубликэ зекlоным зыщегъэушъомбгъугъэнымкlэ амалэу

иlэхэр къеlуатэх ыкlи къегъэлъагъох, ащ дыкlыгъоу зекlон организациехэу Адыгеим щызэхэщагъэхэм япрограммэхэмрэ ятурхэмрэ зыфэдэхэм цlыфхэр къэгъэлъэгъоным нэlyасэ щыфашlых.

Лъэс ыкіи къушъхьэ зекіоныр, каньонингыр, альпинизмэр, рафтингыр, шыхэм, кушъхьэфачъэхэм уатесэу къушъхьэм къыщыпкіухьаныр Адыгеим зэрэщызэхэщагъэхэр къэгъэлъэгъоным къекіоліагъэхэм ашіогъэшіэгьонэу зэрагъашіэх.

Адыгеим икlыгъэу туроператори 10 фэдиз къэгъэлъэгъонхэм ахэлажьэ, шъхьадж зыте-

гъэпсыхьэгъэ Іофхэр ыкіи чіыпіэ гъэшіэгъонхэу зыгъэпсэфакіохэр зыдащэнхэ алъэкіыщтхэр арагъэлъэгъух ыкіи зыфэдэхэр къафаіуатэх.

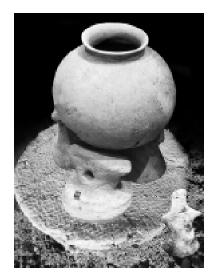
Къэгъэлъэгъонхэр окіофэхэкіэ тиліыкіо куп іофтхьабзэу зэхащэхэрэм ахэлэжьэщт, чіыпіэ зэфэшъхьафхэм къарыкіыгъэ туроператорхэм заіуагъэкіэщт, зэзэгъыныгъэхэр адашіыщтых.

адаштыщтых. (Тикорр.). Джэныкъо машІор ыгъэлъапІэу дунаим льэпкъыбэ тет, ау мыщкІэ адыгэхэр ахэм льэшэу къахэщых. Ижъым-ижъыжьым къыщегъэжьагъэу тятэжъ-тянэжъ пІашъэхэм джэныкъом, лъхъончым, аужыпкъэм, шІомыкІым, яжьэм афэгъэхьыгъэу хэушъхьафыкІыгъэ фэІо-фашІэхэр агъэцакІэщтыгъэх.

УнакІэ ашІыгъэу чІэхьажьыхэ зыхъукІэ апэ машІо рахьэщтыгъэ ыкІи джэныкъом машІо щызэхагъанэщтыгъэ. Къэзыщагъэу унагъо зышІэнэу ахэкІырэм ятэ иунэ машІо рихыщтыгъэ.

Машюр хымэ унагьо къыlа-хыщтыгьэп ыкlи ратыщтыгьэп. Етlани щыlагьэх лlакъохэр, унагьохэр мэшюмыт яlэу. Шъыпкъэ, къыхэкlыщтыгъэ амышlахэу яджэныкъо кlyacəy, ащ фэдэ къызяхъулlэкlэ ашlохьайнэпагь лъэlонхэкlэ. Ау щытми, зэгъунэгъухэм жъокухэр мэшlохьыльэхэмкlэ зэlахыжьыщтыгъэх.

Джэныкъохэр шхыншіэщмэ ямызакъоу, нэмыкіырэ унэхэм арытыщтыгъэ. Ябгъагъэхэр кіымафэрэ ахэмкіэ агъэплъыщтыгъэх, пхъабэ агъэстыщтыгъэ, ау лъэшэу агъэфэбэнхэ алъэкіыщтыгъэп. Гъолъыжынхэ зыхъукіэ, машіом пхъэшхохэр палъхьэщтыгъэх, алъакъохэр

Джэгу льачІ, кьошын льакьохэр, кьошын, Джэгупэтхьэм искульптурэ акІэрыт, тиэрэ ыпэкІэ я IV-рэ ильэс миныр, псэупІэжьэу КІышкыр, кьу. Тэуйхьабл.

джэныкъомкІэ агъазэхэти къегъолъэкІыштыгъэх.

Джэныкъохэм мэхьанэу аратыщтыгъэр зэфэшъхьафы. Анахьэу агъэлъапІэщтыгъэхэр шхыныгъохэр зышаупшэрыхьэштыгъэхэр ары. Мыщ дэжьым къэ-Іогьэн фае илъэсыкІэр къызыщихьэрэ уахътэм гьомылапхъэхэр зыщаухьазырырэ джэныкъо пэпчъ къурмэн (тІыщ) фашІэу зэрэщытыгьэр. ГущыІэм пае, унагьом джэныкъуитф иІэу, тІумэ ащыпщэрыхьэщтыгъэхэмэ, а тІумэ псэушъхьэхэр афаукІыщтыгъэ. ШІуабзыщт ныщыр джэныкъом ращалІэщтыгъэ, къурмэн хьалыжъохэм апачызэ машІом падзэштыгъэх. ИлъэсыкІэ къурмэнылыр агъажъо зыхъукІэ, лэгъупым ыкІыІу бысымгуащэм дагъэ къытырихыти, машІом пигъаткІощтыгъэ. ТІыщэм щыщэу ар машІом иІахьэу алъытэ.

Титхыдэхэм зэрахэтымкіэ, нартхэр зэіукіэхэмэ шіуфэсэу зэрахыщтыгьэмэ ащыщ: «Уиджэныкъо машіо егъашіи орэмыкіуас!» Анахь бгыбзэ мэхъэшагьоу ціыфым тырающтыгьэр иджэныкъо кіосэжьыныр ары.

Зыгорэм лъэшэу агу фэплъыгъэмэ, имашіо кіосэнэу ебгыштыгъэх

Адыгэхэр гущыlэхэ зыхъукlэ, яунагъо изытет къыуагъашlэщтыгъэ. Огъум е гъаблэм яягъэ къякlыгъэмэ аlощтыгъэ: «Машlо тиlагъэп» е «Машlо зытымышlыгъэр тхьамафэм къехъугъ». Ащ къырагъэкlыщтыгъэр ашхын зэрямыlагъэр, зэрэмыпщэрыхьагъэхэр ары. Ау къыкlэсэгъэтхъы адыгэхэм ямашlо зэрамыгъэкlуасэщтыгъэр.

Джэныкъо машюр чэщ-зымафэм бысымгуащэм ыгъэкlуасэщтыгъэп, ынаlэ тетыщтыгъэ. Гъопъыжьын зыхъукlэ пхъэ «lyш», пхъэ зэlэкlэлъ горэ, чэщ реным стынэу, пилъхьэщтыгъэ е жъокухэр яжьэм пищыхьэщтыгъэх. Пчэдыжьым къызытэджыжыкlэ тэпхэм япщэзэ, зэкlигъэблэжьыщтыгъэ, машюм псэ къыпигъэкlэжьыщтыгъэ.

Джэныкъо машіор загъэкіуасэ хабзэр — унагъом щыщ ифыкъукіыгъэмэ ары. Чэщ-мэфищырэ ліагъэм фэшъыгъохэу зэхагъанэрэп, щыпщэрыхъэхэрэп

Бысымыр зыліэкіэ, хабзэу зэрахьэщтыгьэм ельытыгьэу бысымгуащэр зекіощтыгьэ. Лэгьупымрэ льхьончымрэ онджэкьым пихыжьыхэти къуачіэ горэм къуигъэуцощтыгьэх, ишъхьэтехьо зытырихыти атырихьожыщтыгьэ. Ащ мэхьанэу къырагьэкіыщтыгьэр — шъузыр зыфэпщэрыхьажьын бысым зэримыіэжьыр ары.

Шъыпкъэ, охътэ гъэнэфагъэ тешіэмэ, ахэр онджэкъым пальэжьыщтыгъэх — къэнагъэ-хэр щыіэнхэ фэягъэба?

Зыгорэкіэ унагьом е исхэм ащыщ гушіуагьо къызехъуліэкіэ машіом пхъэцакіэ къыпахыти, джэныкъор хъураеу ащкіэ къагъэчъыхьэщтыгъэ. Мыр ижъыкіэ агъэцакіэщтыгъэ фэюфашіэмэ ащыщ. Насыпыгъэ горэ къадэхъумэ къурмэн (тіыщэ) зэрашіыщтыгъэм инэшан. Непэ джыри аюу зэхэпхыщт: «Чъыгэе пхъэцакіэ зэпырызгъэзэщт». Аущтэу заюрэр — ціыфым имышэныгъэу, хьэла-

Джэныкъомрэ ащ епхыгъэ фэlo-фашіэхэмрэ

Джэгу льачІэр ЛэупэкІэ Нурбыйрэ Пщыпый Фатимэрэ къычІатІыкІы.

мэтэу зыгорэ зишlэкlэ ары. Пхъэ пстэуми анахь агъэлъапlэрэр чъыгаем хэкlыгъэр ары.

Машlоу стырэм тэп къызыхэльэтыкlэ, — «хьакlэ къэкlощт» alo. А мэшlуачэм зэреджэхэрэр «тэпшэс». Зэкlэблагъэу машlор стызэ къызыпцlэукlэ «лы» elo alo.

Унагъом икІырэри къэзыгъэзэжьырэри джэныкъом щэпъаlо

Дакіорэ пшъашъэр яунэ имыкіызэ, джэныкъор щэ къырагъякіухьэщтыгъэ. Иунагъо яжьэм фэдэу бэгъонэу, пкіэгъуасэм фэдэу ибын епкіыліэнэу орэд къыфающтыгъэ. Ащ ыуж псэльыхьом ишъэогъу ащэщтым ыіапэ ыубытыти, лъхъончым рищаліэщтыгъэ. Іабэти адрэ іэмкіэ пшъэхъур ыубытыщтыгъэ, ыутхыпкіырэм фэдэу ышіыщтыгъэ. Мыщ къырагъэкіыщтыгъэр — пшъашъэр ытыщ пычыгъэ зэрэхъурэр ары.

Унагъо ихьэу нысэищыжь зыфашІыкІэ, ятІонэрэ мафэм

гуащэмрэ ныохэмрэ зэрыс унэм ращэщтыгъэ ыкіи джэныкъом «нэіуасэ фашіыщтыгъэ». Нысакіэр мэшіо шіыным фэіазэмэ ауплъэкіущтыгъэ. Псынкіэу, къин пимылъагъоу, зызэхигъанэкіэ, шіэхэу унагъо ышіэщтэу аіощтыгъэ.

Унагьом щыщ горэ бэрэ кьэтынэу кlонэу е зекlо ежьэнэу зыхъукlэ, джэныкъом дахьэти пъхъончыр lэкlэ ыубытыщтыгьэ ыкlи къыухъумэнэу елъэ- ущтыгъэ. Къызыкlожьыкlэ ежьэн зэхъум зэришlыгъэм фэдэу пъхъончыр фэразэу ыубытыщтыгъ.

Джэныкъомкіэ тхьэрыю ашіыщтыгьэ ыкіи бгэщтыгьэх. Іуагьэ ышіызэ лъхъончыр ыіыгь зыхъукіэ, емыпціыжьынэу, Іогьэ пытэ зэрэхъущтым хэти ицыхьэ телъыгь.

Лъхъончыр онджэкъым рахыпэщтыгъэп, зэшхэм ащыщ къыщэу ахэкlын зыхъукlэ, ащ пъхъончанэ зытlу пахыти, ащ пагъащэти унэгъуакlэм лъхъонч фашlыщтыгъэ.

Хымэ ціыф ащ еіэн фитэп, ау къыхэкіыщтыгъэ лъышіэжь зыфыряіэ пыир ялъхъонч енэсын зилъэкіыкіэ ыуж амыфыжьэу. Мыщ дэжьым къэіогъэн фае джэныкъор зыушъхьакіурэр пыи зэрафэхъущтыгъэр. Ащшіу рагъэхьыщтыгъэп.

Машіом псы папкіэ хъущтэп, ухэужъунтхэ хъущтэп, къэп-пхъэнкіыгъэр хэптакъо хъущтэп, мэ lae зыпыущт горэхэр паплъхьэхэ хъухэщтэп. Машіор къабзэу стын фае.

Лэгъупым псы къодые итэу къуркъуркъоу къагъажъорэп. «Унагъор ежъукlы» alo.

Унагъом сабый къызихъокіэ, ыныбыджыпэу паупкіырэр джэныкъо чіэгъым чіатіэщтыгъэ. Аущтэу зашіыкіэ къащыхъущтыгъ унагъом итхьэмэ чіым чіэлъ баиныгъэхэр зыдэщыіэхэр къашіэхэу.

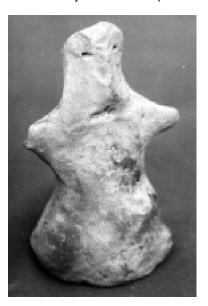
Онджэкъыр

Онджэкъыр унашъхьэм къыфагъанэрэ гъуанэм рагъэуцо.

Итеплъэкіэ одыджыным е зышъхьашъо пыхыгъэ пирамидэм фэд. Чыхэмрэ пчэгъу псыгъохэмрэ ахэблыкіыгъ, ыкіоціыкіи ыкіыіукіи ятіэкіэ игъэх. Лъхъончедзыпіэрэ пхъэхэмрэ ащ ыкіоці итых, ащ ашъхьагы чый атегъэпытыхьагъ. Чыим лы, нэкулъ, къуаехэр, нэмыкіхэр щагъэгъущтыгъэх. Онджэкъычіэр джэхашъом метрэрэ ныкъорэ фэдизәу теіэтыкіыгъ.

Ижъыкіэ шъофырыс унагъохэм онджэкъхэр яіэщтыгъэх, къушхьэчіэсхэм унашъхьэм гъуанэ хахыти, ащкіэ ыкіи шъхьаныгъупчъэмкіэ Іугъор рагъэкіыщтыгъэ. Яунэмэ Іугъор арызы хъущтыгъэ. Нэужым ахэми, шъофрысхэм афэдэу, онджэкъхэр ашіыхэу рагъэжьэгъагъ.

Онджэкъыр быхъу, ычlэгъыкlэ lубгъо, уашъом фэгъэзэгъэ ышъхьапи шъуамбгъо, ащ пае удхэр, цlыф бзаджэхэр ащкlэ унэхэм къарыхьэхэу къащыхъущтыгъэ. Илъэсыкlэ чэщым удхэр ащкlэ къямыкlунхэм пае иукlыщтыгъэх. Онджэкъыри сыхьат папкlэу яlагъ. Тыгъэр къы-

Джэгупэтхьэр.

зэрипсэрэм ныбжьыкъоу фэхьурэмкіэ илъэсым иуахъти, мафэм рыкіорэри къырашіэщтыгъэ. Онджэкъыми итхьэ Онджэкъытхь palo.

Джэгур

Адыгэмэ пэсэрэ лъэхъанэхэм джэгухэр унэ гузэгухэм арагъэуцощтыгьэх. Унэгъо тхьамыкіэхэми ар бэрэ яшэныгъ. Нэужым хабзэ афэхъугъэу ахэр дэпкъхэм арагъэуцуаліэщтыгъэх е унэ кіоціым, къуачіэхэм акъуашіыхьэщтыгъэ.

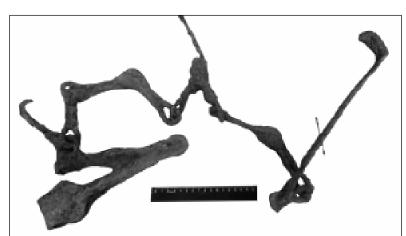
Джэгур (очажное возвышение) пліэмыяшьоу шіыгьэ, джэхашьом теіэтыкіыгь, мыжьохэмкіэ зэхэгьэпкіагь, ятіэ ышъхьашьо теягь. Дэпкъым машіор емыгоонэу, етіэбай іужьоу еиліагь. Ащ ышъхьагьыкіэ, ятіэр зэрэціынэзэ іэхъуамбэкіэ тырашіыхьагьэу, тіыбжъэ сурэтхэр тетых. Мыр ижъырэ нэшан. Джэгупэтхьэм епхыгьэ

Джэныкьор, онджэкьыр, етІэбаир. Ньюр жантІэм

ЯДЖЭНЫКЪО ышъхьапэ тІышъхьэмэ афэдэ-

MCLLIY

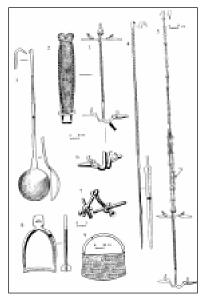
Ленинэхьаблэ зыдэщысыщтыгъэм къыщыдгьотыгъэ лъхъончыр.

шъыпкъ. Джэгупэтхьэр — джэныкъо машІом итхь. Скульптурэм фэдэу етІэ гъэжъагъэм хашІыкІыщтыгъ, бзылъфыгъэ теплъэ иІ.

Джэгупэтхьэр

Мыхэм афэдэ тхьэнэшъухэр (скульптурэжъыехэр) мыекъопэ культурэм къыхиубытэрэ псэупІэжъхэу Пхъэгъугъапэмрэ КІышкымрэ Тэуйхьаблэ ихэгъуашъхьэ къыщызгъотыгъэх. Аныбжьхэр — илъэс 5000 — 5500-рэ фэдизых. Ахэр джэгу лъачіэмэ абгъухэмкіэ агьэуцущтыгьэх. ПсэупІэжъымэ зэращыдгьэунэфыгьэмкіэ, чыиф унэмэ зэкІэмэ джэгухэр арытыгъэх. КІышкыми Пхъэгъугьапэми къащычІэтхыжьыгьэхэр унэ зэкъуагъэх нахь, тІочи щэуи зэпытыгъэхэп. ЯшІыкІэкІэ хъурэягъэх, хъурэе ІукІыхьагьэх е плІэмыягьэх.

Джэгу лъачІэхэр ятІэм хэу-

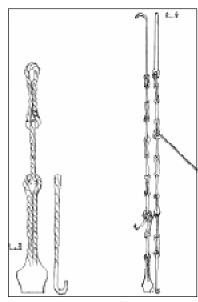

Псэкъупсэ къэхэлъэжъым ЛэупэкІэ Нурбый къыхигъотэгъэ пкъыгъохэм ясурэт: лъхъонч, лэгъуп, къашыкъ, лыцац, льэрыгь, шхоІу, тиэрэ ия ІХ-Х-рэ лІэшІэгъу, къу. КъэзэныкъоякІэр.

пІэпІыкІыгьагьэх. ЯхъурэягьэкІэ см 50 — 60 фэдизыгъэх, яІужъуагъэхэр см 5 — 6 фэдиз. АкІыІумэ пІоблэ тхыпхъэ ужхэр ІупкІэу къатещых. Гъэнэфагъэу, ахэр пІуаблэхэм ащаупІэпІыгъагъэх.

Мыекъопэ культурэм къыхиубытэрэ хьакъу-шыкъухэр шарым фэдэхэу хъураех нахь, ачІэхэр тешъохэп. Ащ пае машІом пагьэуцохэ зыхъукІэ арытыр къарымычъынэу, къошынкІэтищы атырагъэуцощтыгъэ. Ахэр етІэ гьэжъагьэм хэшІыкІыгьэх, ятепльэкІэ бзыльфыгъэпкъым ихьащырых. Ашъхьагъыхэм нахь апэблагъзу гъуанэхэр ахэхыгъэх. МашІом зигъэплъыхэкІэ а гъуанэхэм бэщ арагъэкІыти, къымыстыхэу зэрахьэштыгъэх

Илъэс пчъагъэ хъугъэу Адыгеим псэупІэжъыбэ щытыуплъэкІугъ. Ахэр лъэхъэнэ зэфэшъхьафхэм ахэхьэх. Джэныкъохэр арытыгъэхэу мыхэмэ унэхэр ащыдгъэунэфыгъэх. Анахьыжъхэр, ыпэкІэ къызэрэтlуагъэу, джэрз лlэшlэгъум иублапІэ, мыекъопэ культурэм

Ленинэхьаблэхэр зыдэщысыгъэм къыщыдгъотыгъэ лъхъончым исурэт.

къыхеубытэх. Зыххэми, касогхестаlк дехосинежд имех

Илъэс 30-кІэ узэкІэІэбэжьымэ ОчэпщыякІэм икъохьапІэкІэ Псэкъупсэ иджабгъу нэпкъ тет пытэпІэжъым тетІэгъагъ. Ащ джэныкъом етІэбай готэу къыщычІэтхыгъагъ. Пкъыгьохэу ахэм апэблагъэу щылъыгъэхэмкІэ унэр зашІыгъагъэу дгъэунэфыгъэр — ти-язэман.

ЛІэшІэгъу гурытхэм адыгэхэм джэныкъохэри онджэкъхэри зэряІагьэхэм яшыхьатых лъхъончхэу къэдгъотыжьыгъэхэр.

Псэкъупсэ къэхэлъэжъхэр 1978-рэ илъэсым КъэзэныкъоякІэм ихэгъошъхьагъэхэм къащыхэзгъэщыгъагъэх. ЛэупэкІэ Нурбый иэкспедицие 1982-рэ илъэсым ащ щытІэзэ гъучІ лъхъонч кіэрэкіэ пкъыгъо заулэ

хэр пышІыхьагъэх.

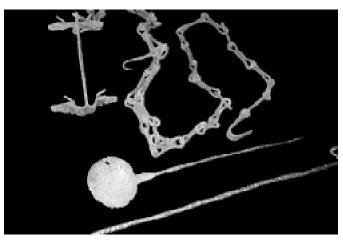
Лъхъончым зэкІэмкІи зы метрэрэ см 90-рэ икlыхьагь. Лъхъончым икІыхьагъэ лъхъончажэмкІэ агъэнафэ. МашІор нахь лъэшы зыхъукІэ лхъончажэр даІэтаешъ, пшъэхъунэ нахь лъагэм пагъанэ. МашІор упабжьэмэ, къыратІупщэхыжьы.

МыкІы, нэбгыритІу тыхъоу Краснодар псыІыгъыпІэм инэпкъхэм тяплъынэу тыкІогъагъ. Ленинэхьаблэ зыдэщысыщтыгым къыщычІэщыгы къэхэлъэжъхэм къащыткІухьэзэ хьэдэ гъэстыжьыгъэхэр зычlалъхьажьыщтыгъэ къэхалъэм пшъэхъу ульыигьэ чіым къыхэщэу тыщырихьылІэгьагь. Мы къэхалъэм экспедициехэм Іоф щашІагь. Лъэхъанэу зыхахьэу агъэунэфыгъэр тиэрэ ия ІХ х-рэ ліэшіэгъухар арых.

КъычІэщыхэрэм тафэсакъызэ къычІэтхыгъэх. Ар лъхъончэу къычІэкІыгъ. ИшІыгъэкІэ тэ тызфэнэІосэ этнографие пкъыгъохэм тlэкly атекlы.

Къарышъохэми, лъхъончанэхэми, лъхъончыжэми пкъыгьо пшІыкІутфэу зэпышІагь. НэмыкІымэ зыпарэкІи апытэу тымылъэгъугъэу гъэщыгъэу лыцацэ

Ленинэхьаблэ ыкІи Псэкъу-

игъусэу къыщычІихыгъагъэх. Ахэр — гъучІ къашыкъ, гъучІ къопс иІэу джэрз лэгъупэ ыкІи цацэ. Мыхэм ягъусагъэх дэгъоу лъэхъаныр зэрагъэунэфыхэрэ гъуч лъэрыгъхэмрэ шхоІумрэ. Мыхэр зыщыІагъэеІл еq-X — XI ви еqеит qex шІэгъухэр ары.

Лъхъончхэр

ИшІыкІэкІэ лъхъончыр хьэламэтэу зэхэт. Ащ фэдэу кІэраэтнографиемкІэ къыднэсы жьыгъэп.

Лъхъончышъхьэм лъхъончедзыпІэм зэрэпальэрэ къарышъо пыт. Ащ къыпышІыхьагъ пшъэхъу нэрынэ 15 хъоу. А лъхъончанэхэр (хъурджанэхэр) тучlычым хэуlукlыгьэх, гьэщыгъэх, пчъагъэу 8-м ихьащырхэу гъэпсыгъэх. А пшъэхъум пыгъэщагъ лъхъончанэ тlурытloy зэготэу пшъэхъу. Ари гъучІыч гъэщыгъэмэ ахэшІыкІыгъ, ыгузэгу лъхъончажэ (крюк) пыгъэщагъ. Лъхъончым ычІэгъ къа--ытыпестып ејунјшник осшна хьагъ. Ар гъучІ піокіэ кіыхьэм хэшІыкІыгъ. ыбгъчитІу гъучІыч гьэщыгьэхэр гогьэжъагьэх, ычІэгъыкіэ зэпэчіынатізу къарышъуитІу пыт. Ахэм апакІэхэм ычІэгь цушъхьэм фэдэу шІыгьэхэу гьэдэхагьэх. Къарышъом псэ къэхэлъэжъхэм къашыдгъотыгъэ лъхъончхэр касогхэм якультурэ хэхьэх.

Лъхъончхэр сыдигъокІи унагьом чІидзыштыгьэхэп. Анахь тхьамыкІэгъошхо ригъэзыгъэхэу, ячІыпІэ абгынэн, шъхьэегъэзыпІэ лъыхъунхэ зыхъукІэ, ямылъку зэкІэ чІадзыгъэми, лъхъончыр егъашІи къагъанэштыгъэп. ЗыдакІохэрэм зыдахьыщтыгъэ ыкІи унэ зашІыкІэ джэныкъо шъхьагъым палъэжьыщтыгьэ. Енэгуягьо къэдгьотыжьыгъэ пкъыгъохэр унагъом исхэр зэкІэ зэкІодхэм аужырэмэ адыч альхьажьыг ьагьэхэкІэ. Тилъэпкъ тхьамыкІэгъо макІа зэпичыгъэр? Адыгэмэ лъхъонч зимы р унагьоу алъытэщтыгъэп, «хэкужъ» paloщтыгъэ.

Тилъэпкъ музей лъхъонч чІэлъ Тыркуем адыгэхэр егъэзыгъэкІэ зекІыжьхэм, зыдыращыжьыгъагъэу. Илъэсишъэрэ шъэныкъорэм къехъурэ ар къыздырахьакІыгъэу хэкужъым къащэжьыгъ.

ЖантІэр

Джэныкъо пашъхьэм агъэлъапіэрэ чіыпіэ иі. Ар жантіэр ары, джэныкъом иджабгъурэ лъэныкъу. Мыщ щысынэу е агъэтІысынэу зыфагъэшъуашэхэрэр хьакіэхэмрэ ліыжъхэмрэ. Адыгэ гущыІэжъым къыщею: «Жантіэм земышэт — «!тшысышты» къыплынасыщт

ЖантІэм дэсэу бысымгуащэр мэпщэрыхьэ.

Джэгу жъокум палъхьэу щагъажъэрэр лъэшэу гум ехьы. Ахэм ащыщ джэгурыдзэр, пхъэшъомпІэмэджаджэр (чъыгэе шъомпіитіумэ тхьацур адалъхьэ), къэбыр, натрыфышъхьэр, картофыр, нэмыкІхэр.

Джэныкъом дэлъ яжьэми шІомыкІыми мэхьанэ яІ. ИлъэсыкІэр къызыщихьэрэ пчыхьэм бысымгуащэм якъэлэпчъэ дэхьэгъухэм, унэ ихьэгъухэм зэкІэхэм яжьэ аlуегъэутысэ. Аущтэу зашІыкІэ удэу быбыхэрэм унагьом яягьэ къарагьэкІын амылъэкІэу ары.

Сабыим ыцэ зыІузыкІэ пхъэ шІомыкІ такъырырэ щыгъуцэрэ гъусэ фашіышъ, зыгорэм кіоцІащыхьэшъ унашъхьэм дадзые. ЗэкІэри щыгъуазэх сабый къэхъугъакІэм нэ темыфэным пае ынатІэ пкІэгъуасэ зэрэщафэрэр.

Лъэпкъ саугъэтэу «Джэныкъомрэ онджэкъымрэ»

Адыгэхэм джэныкъор зэрагъэлъапІэрэм инэшанэу пІощт льэпкъ саугъэтэу Мыекъуапэ къэлэ гузэгум щагъэуцугъэр. Ар зиІэшІагъэр тисурэтышІ цІэрыІоу Адыгеим инароднэ сурэтышІэу, архитекторэу Бырсыр Абдулахь. Онджэкъыр мыжъо фыжьышъом хэшІыкІыгъ. Тильэпкъ итарихъ. икультурэ. иэтнографие къизыгъэлъэгъукІырэ сурэтхэр тетых. Мы саугъэтыр къызэlуахыгъ, ау ащ имэхьанэ джыри икъугъ пІон плъэкІыщтэп. МашІо кІэлъым фэдэу зыгорэ къэнэфэу чlамыгъэуцомэ, онджэкъ закъом джэныкъом имэхьанэ къыгъэлъэгъощтэп. Джыри зыгорэхэр зэрэхагъэхъожьыщтыхэм тыщыгъуаз. Арышъ, игъо шъыпкъ ащ машю чіэлъым фэдэу къэлъагьоу ашІымэ. Мыщ дэжьым къасіо сшіоигъу льэпкъ тамыгъэу лъхъонч ащ ыкоці палъэмэ имэхьанэ нахь ин зэрэхъущтыр. Итэкъухьагъэу дунаим тет адыгэхэр зы хъужьынхэмкІэ, тиджэныкъо пашъхьэ тыщызэрэугъоижьынымкІэ мыщ Іоф гъэнэфагъэ ыгъэцэкІэн

Саугъэтэу джэныкъомрэ онджэкъымрэ къызщыгъэлъэгъуагъэхэр.

ылъэкІыщт. Хэтырэ лъэпкъи къе о имаш о уригъэблагъэу. Арышъ, зэкІэ адыгэу дунаим тетхэр, тиджэныкъо машlo шъукъеблэгъэжь!

ТЭУ Аслъан. Археолог.

НыбжьыкІэхэр бзэджэшІагъэхэм ащаухъумэщтых

Ащ фэгъэхьыгъагъ республикэ спортивнэ-культурнэ Іофтхьабзэу «Вместе против наркотиков, алкоголя и табака» зыфиІоу Адыгэкъалэ хэхьэрэ Хьалъэкъуае игурыт еджапІэ щырекІокІыгъэр. ИзэхэщакІор Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрэкІэ и Комитет.

зэрифэшъуашэу регъэкlокlыгъэным фэгъэзэгъагъ къалэм иадминистрацие, еІолІапІэ имыІэуи ар кІуагъэ.

ЕджапІэм идэхьагъу полицием иІофышІэхэр щытлъэгъугъэх, спортзалым тащыlукlагь къалэм ипащэу Тхьал Махьмудэ, ныбжьыкІэ ІофхэмкІэ, физкультурэмрэ спортымрэкІэ икомитет итхьаматэу ХьакІэгьогьу Казбек, Хьалъэкъуае иадминистраторэу Хьаткъо Хьазрэт, Советскэ Союзым ыкІи Урысыем язаслуженнэ тренерэу, Адыгэ Республикэм физкультурэмрэ спортымрэкіэ изаслуженнэ Іофышізу, дзюдом ияблэнэрэ дан къызфагъэшъошагъэу Хьатэгъу Адамэ, нэмыкІхэми. Ахэтыгь ахэм Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрэкІэ и Комитет иотделхэм ащыщ ипащэу Ирина Манченкэр. Зэнэкъокъур рагъэжьэным ыпэкІэ Урысыемрэ Адыгеимрэ ягимнхэр къызырагъа охэм ыуж И Манченкэм ипсэлъэ кlэкl къыщиlуагъ непэрэ кізух зэнэкъокъум хэлажьэхэрэр районхэм ащырекІокІыгъэхэм текІоныгъэхэр къащыдэзыхыгъэхэр арэу зэрэщытыр. Район пэпчъ спортсмениблырэ зы тренеррэ къарыкІыгъ. Спортсменхэр зыныбжь имыкъугъэ ныбжьыкІэх. Ахэр купищэу зэтеутыгъагъэх: илъэси 10 — 11, илъэс 12 — 13 ыкІи илъэс 14 — 15 зыныбжыхэр. НыбжьыкІэхэр лъэныкъуиблкІэ зэнэкъокъугъэх: щэрыонымкіэ, пкіэ-

Мэхьанэшхо зиІэ Іофыгьор нымкІэ, хъагьэм Іэгуаор идзэгъэнымкіэ, нэмыкіхэмкіи.

— Пшъэрылъ шъхьаІэу щытыр ныбжык Іэхэр бзэджаш Іэжех ахэмыгьэхьагьэнхэр, ашІэн амышІэу гьогум темыгьэтыгьэнхэр, физкультурэмрэ спортымрэ шІу ягьэльэгьугьэныр, спортзалгъэсэныгъэмкіэ игъэюрышіапіэ хэм ачіэщэгъэнхэр, ахэм япсауныгьэ гъэпытэгъэныр ары, къыІуагъ Ирина Манченкэм. — Тутыным, шъон пытэхэм, кlэпым тинеущырэ мафэ зыфэдэщтыр зэлъытыгъэ тикІалэхэр ащыухъумэгъэныр типшъэрылъ шъхьаІ.

> Джащ фэдэу ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ ХьакІэгъогъу Казбеки, Тхьал Махьмуди, Хьатэгъу Адами, щысэ гъэшІэгъонхэр къахьыхэзэ, шъон пстэуми, тутынми, кІэпми хэти шІу къызэрэфамыхыштыр, ащ цІыфыр зэригъэунэхъурэр къаlуагъ, гъогу тэрэз рыкІонхэу, янэ-ятэхэр агъэгушІохэу псэунхэу, еджэнхэу, насып дахэ яІэнэу, непэрэ зэнэкъокъоу зыхэлажьэхэрэми текІоныгъэ къащыдахынэу афэлъэІуагъэх.

Нахьыжъхэр зэрафэлъэlyагъэхэр ныбжьыкІэхэм къагъэшъыпкъэжьыгъ. Сыхьат зытІущэ рекІокІыгъэ зэнэкъокъум тычІэсыгъэшъ, ахэм алъэкІ къызэрамыгъэнагъэр нэрылъэгъу къытфэхъугъ. «ОтжиманиекІэ» зэджэгъэхэ зэнэкъокъоу цІыфыбэ зыкІэрытыгъэм тэри тІэкІурэ тылъыплъагъ, кlалэ горэм джэхашъом гьогогъу 80-м ехъурэ зыкъызэрэтыриІэтыкІыгъэр тинэрыльэгьугь. Ау 50 — 60-м тэжьыгьэх. блэзымыгъэкІышъугъэхэри мэкІа-

гъэп. Іэпшъэ зэбэныри, нэмыкІхэри зэрэрекІокІыгьэхэм уяплъы зэпытыгъэкІи уязэщынэу щыты-

Ахэм судьяу мэфэ реным ашъхьарытыгьэу ныбжьык Іэхэм дахэу адэгущыІэщтыгъэхэми, текІоныгьэ къыдэхыгьэным фэзыгъэблыщтыгъэхэми нэшlукlэ тяплъыгъ, тафэрэзагъ. Ахэр Адыгэкъалэ итренерхэм ащыщхэу Уайкъокъо Хъызыр, Тхьаркъохъо Тимур, Хэжъ Зулим.

— КІэуххэр зызэфэтэхьысыжьхэм, — elo Адыгэкъалэ испорткомитет итхьаматэу ХьакІэгьогьу Казбек, — тиныбжыыкІэхэм ягъэхъагъэхэм амыгъэрэзагъэ къытхэкІыгъэп. Шэуджэн, Джэджэ, Красногвардейскэ, Мыекъопэ районхэм, нэмыкІхэми къащагъэхэм дэгьоу зыкъагъэлъэгъуагъ. ТикъалэкІэ апэ итхэм тазэращыщри къэсІон. Тигурыт еджапІэу N 2-м икіэлэеджакіоу, илъэс 15 зыныбжь Ерэджыбэкъо Русльан Іэпшъэ зэбэнынымкІэ апэрэ хъугъэ. Ащ илэгъоу къутырэу Псэкъупсэ дэт еджапІэм щеджэрэ ХъокІо Аслъан джэхашъом ІэхэмкІэ зыкъытеІэтыкІыгьэнымкІэ ятІонэрэ чІыпІэр къыхьыгъ. Гурыт еджапІэу N 2-м илыкloy, илъэс 11 нахь зымыныбжь Тимур Баклановым щэрыонымкІэ ятІонэрэ, Іэпшъэ зэбэнынымкІэ ящэнэрэ чІыпІэр къыфагъэшъошагъ.

Республикэ спорткомитетым ыцІэкІэ зэнэкъокъум хэлэжьагъэхэм зэкІэми футбол ыкІи волейбол Іэгуаохэр аратыгъэх. Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбый иунашъокІэ районхэм якомандэхэу зэнэкъокъум хэлэжьагъэхэм кубокхэмрэ щытхъу тхылъхэмрэ афагъэшъошагъэх.

Хьалъэкъое гурыт еджапІэм идиректорэу Шумэн Аскэр Адыгеим ирайонхэм къарыкІыгьэ кlалэхэр дэгьоу аригьэхьэкІагъэх. Яхудожественнэ самодеятельность хэтхэми концерт гъэшіэгьон къафатыгь, хьакІэ цІыкІухэр гушІохэзэ агъэкІо-

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

ТекІоныгъэм ия 70-рэ илъэс пае зэтыгъо ахъщэ тынхэр

зидент 2015-рэ илъэсым мэзаем и 26-м номерэу 100 зытет Указым кІэтхагь. Ащ егъэнафэ Урысые Федерацием ицІыф куп зырызхэу Урысые Федерацием ишъолъыр, Литовскэ, Латвийскэ ыкІи Эстонскэ республикэхэм ащыпсэухэрэм Хэгьэгу зэошхом ТекІоныгьэр къызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм пае зэтыгъо ахъщэ тынхэр ятыгъэнхэу:

Сомэ 7000:

— Хэгьэгу зэошхом сэкьат щыхъугъэхэм:

— Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм ащыщхэу Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу «Ветеранхэм яхьылІагь» зыфиІоу номерэу 5-ФЗ зытетэу 1995-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 12-м къыдэкІыгъэм ия 2-рэ статья иа 1-рэ пункт игуадзэхэу 1 — 3-м зыцІэ къыщыриІохэрэм;

— Фашистхэм ыкІи ахэм якъотэгъухэм ятюнэрэ дунэе заом илъэхъанэ концлагерьхэу, геттохэу ыкІи цІыфхэр ашъхьэ фимытхэу зыщаІыгьыгьэхэ нэмыкІ чІыпІэхэу къызэІуахыгъагъэхэм зыныбжь имыкъугъэхэү адэфэгьагьэхэм;

- дзэ къулыкъушІэхэу Финляндием рашІылІэгьэ заом, Хэгьэгу зэошхом, Японием рашІылІэгьэ заом ащыфэхыгьэхэм яшъхьэгъусэхэм;

— Хэгьэгу зэошхом сэкьат щыхъугъэхэу ыкІи Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэхэу зидунай зыхъожьыгъэхэм яшъхьэгъусэхэм.

Ыпшъэкіэ къыщытіогъэ сомэ пчъагъэр зэратыщтхэу Адыгеим шыпсэухэрэр нэбгырэ 2502-рэ мэхъух. Сомэ 3000:

— Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм ащыщхэу Федеральнэ

Урысые Федерацием и Пре- хэбзэгъэуцугъэу «Ветеранхэм яхьылІагь» зыфиюу номерэу 5-ФЗ зытетэу 1995-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 2-м къыдэкІыгъэм ия 2-рэ статья иа 1-рэ пункт игуадзэу 4-м зыцІэ къыщыриюхэрэм, нэмыкізу къэпіон хъумэ, 1941-рэ илъэсым имэкъуогъу и 22-м къыщыублагъэу 1945-рэ илъэсым ижъоныгъуак Іэ и 9-м нэс мэзихым къыщымык/эу, тылым, нэмыцхэм аштэгъэ шъолъырхэм юф зэращашІэгъэ пІалъэр хэмытэу, Іоф щызышІагьэхэм, джащ фэдэү Хэгьэгү зэошхом ильэхъанэ псэемыблэжьэу юф зэрашІагьэм пае СССР-м иорденхэмрэ имедальхэмрэ зыфагъэшъошагъэхэм:

— нацистскэ концлагерьхэм, хьапсхэм ыкІи геттом зыныбжь имыкъугъэхэу адэфэгъагъэхэм.

Ыпшъэкіэ къыщытіогъэ сомэ пчъагъэр зэратыщтхэу тиреспубликэ щыпсэухэрэр нэбгырэ 3170-рэ мэхъух.

Зэтыгьо ахъщэ тыным кІэупчІэнхэу ищыкІагьэп, нэмыкІэу къэпІон хъумэ, пенсиехэр ятыгъэнхэм фэгъэзэгъэ къулыкъухэм аlэкlэлъ документхэм атегъэпсыкІыгъэу ахъщэ тынхэр аратыщтых.

ЦІыфхэу Хэгъэгу зэошхом ТекІоныгъэр къызыщыдахыгъэр ильэс 70-рэ зэрэхьурэм пае ахъщэ тын ятыгъэнымкІэ апэрэу статус зиІэ хъугъэхэм (хьапсчІэсым ишъуз, илІ) фитыныгъэ къязытырэ документхэр зыда-Іыгьхэу ежьхэр зыщыпсэухэрэм ПенсиехэмкІэ фондым ичІыпІэ къулыкъоу щыІэм зыфагъэзэн фае.

ПенсиехэмкІэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щы Іэм ипресс-къулыкъу

КІэлэцІыкІухэм шъуафэсакъ

МашІом цІыфхэм ящыІэныгьэрэ япсауныгьэрэ зэрар зэрарихырэм имызакъоу, обществэми, къэралыгъоми чІэнэгъэшхо арегъэшІы. ТхьамыкІагьо къэмыхъчным пае машІом зыкъимыштэнымкІэ шэпхьэ къызэрыкІоу щыІэхэр къыдальытэнхэ фае.

Урысыем ошіэ-дэмышіэ ІофяІофшІэн лъыплъэрэм джыри зэ ащышъумыІыгъ. шъугу къегъэкІыжьы машІом зы-

кІухэр язакъоу унэм къишъумыхэмкІэ и Министерствэ Адыгэ нэх, хьакум пэблагъэу къызы-Республикэмкіэ и Гъэіорышіэпіэ кіэнэн ылъэкіыщт пкъыгъохэр шъхьаю къалэу Мыекъуапэкю шъумыгъэтылъых, газ зэрыт икъутамэу мэшlогъэкlуасэхэм баллонхэр шъузэрыс унэхэм

Хьакум лъыплъэнхэу кlэлэцlы- унашъоу N 390-р зытетэу «Ма- ным бэрэ тхьамыкlагъо къы-

шІом зызэрэщаухумэрэ шІыкІэм ехьыліагь» зыфиюрэр аухэсыгъ. МашІом зыкъимыштэнымкІэ шапхъэу хэти къыдилъытэн фаехэр ащ щыгъэнэфагъэх. Ау гухэкІ нахь мышІэми, зигугъу къэтшІыгъэ унашъоми, Урысые Федерацием и Федеральнэ законэу 2013-рэ илъэсым мэзаем и 23-м аштагъэу N 15-р зытетэу «Тутын Іугъуамэмрэ тутынымрэ язэрар цІыфым ипсауныгъэ емыгъэкІыгъэным ехьы-Урысые Федерацием и Пра- лlaгъ» зыфиlорэми унэм тутын къимыштэнымкіэ шапхъэу щы- вительствэ 2012-рэ илъэсым щешъон фимытхэу арытхагъэп. шъуикіэлэціыкіухэм ренэу шъу-Іэхэр шъуукъо зэрэмыхъущтыр. мэлылъфэгъум и 25-м ышІыгъэ Ау амыгъэкІосэжьыгъэ туты-

зэрэзыдихьырэр тинэрылъэгъу.

Ны-тыхэм ащыщхэр якІэлэцІыкІухэм апашъхьэ тутын щешъох. ЕтІанэ сабыир изакъоу унэм къызинэкІэ, нахьыжъхэм запишІыжьызэ ны-тыхэм къагъэнэгъэ тутыныр къештэшъ кІигъэнэнэу фежьэ. «Джэгум паго къекlы» зэраlov, тхьамыкlагьом ащ фищэн ылъэкІыщт.

Ны-тыхэу лъытэныгъэ зыфэтшіыхэрэр, шъуикіэлэціыкіухэм енье антшорующих ечлинения ильыр шъоры. Шъумыбэлэрыгъ наІэ атежъугъэт. ЗыгорэкІэ машІом зыкъиштагьэу зышъульэ-

гъукіэ мобильнэ телефонкіэ **010-м** е **112-м** шъутеу.

ЦІэ лъапІэр къыфаусыщта?

Адыгеим икъэлэ шъхьа Іэ и Общественнэ палатэ иаужырэ зэхэсыгьо къалэу Мыекъуапэ «Город воинской славы» зыфиІорэ цІэ лъапІэр къыфаусыным зэрэкІэльэІухэрэр общественникхэм къыща-Іуагъ. ВетеранхэмкІэ къэлэ организацием итхьаматэу Людмила Кочерга ахэм адыригьэштагь.

Іофыгъом къыраІолІагъэхэмкІэ зэдиштагъэхэп. Мыекъуапэ къызэраухъумагъэр ыкІи нэмыцхэр ащ зэрэдафыжьыгъэхэр заом

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр инхэм ащыщэу зымылъытагъэхэр къахэкІыгьэх. НэмыкІхэм Мыекъуапэ щыщ зэолІхэу пыим езэуагъэхэм ліыхъужъныгъэшхо гъэу ныбжьыкіэхэу дзэ къулызэрэзэрахьагьэр агу къагьэкІыкъыхэхъухьэгъэ хъугъэ-шlэгъэ жьыгъ. Нэбгырэ 16-мэ «Совет- ганистан ыкlи Чэчэн Республи-

скэ Союзым и ЛІыхъужъ» зыфиlорэ ціэ лъапіэр къафагъэшъошагъ, Мыекъуапэ икъэлэ гъунэхэм партизан отряди 4 пыим гъэбылъыгъэу шыпэуцужьыщтыгь, Мыекъопэ аэродромыр «Огненный десант» зыфи-Іорэ Іофтхьабзэр агъэцэкіэнымкІэ дэгъоу агъэфедагъ.

Нахыыжъхэу Хэгьэгу зэошхом щызэуагъэхэм щысэ атырахыкъум нэужым дащыгъэхэр Аф-

кэм ащыlэгъэ lэшэ зэпэуцужьхэм ахэлэжьагьэх. «Город воинской славы» зыфиюрэ цІэ лъапІэр Мыекъуапэ къызыфагъэшъуашэкІэ тыгъэгъазэм и 23-м Хэгьэгу зэошхом ыкІи ТекІоныгьэр къызыщыдахыгьэ мафэу жъоныгъуакІэм и 9-м къалэм мэфэкІ салютхэр къыщатыщтых, парадхэр щыкощтых.

Къалэу Мыекъуапэ имэрэу Александр Наролиным Общественнэ палатэм изэхэсыгъо хэлэжьагьэхэм къариІуагь Іофыгьоу къырахьыжьагъэм Іофшіэкіо коллективхэм, общественнэ организациехэм апэу ащытегущы эхэмэ

аехеспиностионые мехфин ими къыраютыкныхэмэ зэрэнахыы-

Урысые Федерацием икъалэхэм «Город воинской славы» зыфиюрэ цер къаратыным пае шэпхъэ гъэнэфагъэу агъэцэкІэн фаехэр щыІэх. Ахэр федеральнэ законэу «О почетном звании РФ «Город воинской славы» ыloy 2006-рэ илъэсым къыдэкІыгъэм итых. Шапхъэхэм адимыштэрэ къалэхэм цІэ лъапІэр къафамыусын алъэ-

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Къалэу Мыекъуапэрэ Тэхъутэмыкъое районымрэ хэдзынхэмкіэ ячіыпіэ комиссиехэм ярезерв хагъэхьащтхэмкіэ предложениехэр угъоигъэнхэм ехьыліагъ

Къалэу Мыекъуапэрэ Тэхъутэмыкъое районымрэ хэдзынхэмкіэ ячіыпіэ комиссие заулэмэ ахэтхэм резерв зэрямыіэжьым епхыгъэу, чіыпіэ комиссиехэм ярезерв зэраугъоирэ, чіыпіэ комиссиехэм ярезерв щыщыр чіыпіэ комиссием зэрэхагъэхьэрэ Шіыкіэу Урысые Федерацием хэдзынхэмкіэ и Гупчэ комиссие 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 5-м ышіыгъэ унашъоу N 152/1137-6-р зытетымкіэ аухэсыгъэм ия 11-рэ, ия 14-рэ пунктхэм адиштэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие **унашъо ешІы:**

- 1. Къалэу Мыекъуапэрэ Тэхъутэмыкъое районымрэ хэдзынхэмкlэ ячІыпІэ комиссиехэм ярезерв хагъэхьащтхэмкІэ предложениехэр угъоигъэнхэу.
- 2. Мы унашъор ыкlи къалэу Мыекъуапэрэ Тэхъутэмыкъое районымрэ хэдзынхэмкlэ ячlыпlэ комиссиехэм ярезерв хагъэхьащтхэмкlэ предложениехэр зэраугъоирэм ехьылlэгъэ къэбарыр гъэзетхэу «Со-

ветскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къащыхэутыгьанау

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкіэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Н. А. СЭМЭГУ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкіэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Ф. З. ХЬАЦІАЦІ

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 12, 2015-рэ илъэс N 69/279-6

Къалэу Мыекъуапэрэ Тэхъутэмыкъое районымрэ хэдзынхэмкіэ ячіыпіэ комиссиехэм ярезерв хагъэхьащтхэмкіэ предложениехэр угъоигъэнхэм ехьыліагъ

Къалэу Мыекъуапэрэ Тэхъутэмыкъое районымрэ хэдзынхэмкІэ ячІыпІэ комиссие заулэмэ ахэтхэм резерв зэрямыІэжьым епхыгьэу, чІыпІэ комиссиехэм ярезерв зэраугъоирэ, чІыпІэ комиссиехэм ярезерв щыщыр чІыпІэ комиссием зэрэхагъэхьэрэ Шіыкізу Урысые Федерацием хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 5-м ышІыгъэ унашъоу N 152/1137-6-р зытетымкІэ аухэсыгъэм ия 11-рэ, ия 14-рэ пунктхэм адиштэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие макъэ къегъэlу къалэу МыекъуапэкІэ хэдзыпІэ чІыпІэхэу N 115 — 186-м хэдзынхэмкІэ якомиссиехэм, Тэхъутэмыкъое районымкІэ хэдзыпІэ чІыпІэхэу N 194-м, 198-м, 199-м, 200-м, 206-м, 211-м, 212-м, 276-м хэдзынхэмкІэ якомиссиехэм ярезерв джыри хагъэхьащтхэм яхьылІэгъэ предложениехэр зэраштэрэмкІэ.

Мы къэбарыр къызыхаутырэ нэуж мэфи 10-м къыкlоці къалэу Мыекъуапэрэ Тэхъутэмыкъое районымрэ хэдзынхэмкіэ ячіыпіэ комиссиехэм документхэр аштэщтых.

ХэдзынхэмкІэ чІыпІэ комиссиехэм ярезерв хагъэхьащтхэмкІэ шапхъэу щыІэхэр

ХэдзынхэмкІэ чІыпІэ комиссиехэм ярезерв хагъахьэхэрэп Федеральнэ законэу Хэдзынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжьэнхэмкІэ «Урысые Федерацием иціыфхэм фитыныгъэу яІэхэм япхыгъэ гарантие шъхьаІэхэм яхьылІагъ» зыфиІорэм ия 29-рэ статья иа 1-рэ пункт (подпунктхэу «ж»-р, «з-р», «и»-р, «к»-р, «л»-р ахэмытхэу) щыгъэ-

нэфэгъэ шапхъэхэм адимыштэрэ кандидатурэхэр, джащ фэдэу хэдзынхэмкlэ чІыпІэ комиссиехэм ярезерв хагъэхьащтхэмкІэ зидокументхэр щымыІэ кандидатурэхэр.

ХэдзынхэмкІэ чІыпІэ комиссиехэм ярезерв хагьэхьащтхэр къэзыгъэльэгьонэу фитыныгьэ зиІэхэм къырахьылІэрэ документхэр

Политикэ партиехэм, ахэм яшъолъыр къутамэхэм, нэмыкI структурэ подразделениехэм апае

- 1. Политикэ партием е шъолъыр къутамэм, политикэ партием инэмык структурэ подразделение иполномочнэ къулыкъу иунашъоу хэдзынхэмк комиссиехэм ярезерв хагъэхьащтхэм яхьыл вгъэ предложение къызэрихьыгъэм фэгъэхыпъэр ык и политикэ партием иустав диштэу зэхэгъэуцуагъэр.
- 2. Кандидатурэм ехьылlэгъэ предложениер политикэ партием ишъолъыр къутамэ е иструктурэ подразделение къахилъхьагъэу, ау ар къахилъхьаныр политикэ партием иустав къыщыдэмыльытагъэ зыхъукlэ, политикэ партием икъулыкъоу хэдзэкlо комиссиехэм ярезерв хагъэхьащтхэм яхьылlэгъэ предложениехэр къэхьыгъэнхэмкlэ полномочиехэр политикэ партием ишъолъыр къутамэ, инэмыкl структурэ подразделение афэзыгъэзэнхэу фитыныгъэ зиlэм иунашъоу зигугъу къэтшlыгъэ полномочиехэр зэрафигъэзагъэм фэгъэхьыгъэрыкlи уставым диштэу зэхэгъэуцуагъэр.

Нэмык І общественнэ объединениехэм апае

- 1. Общественнэ объединением иустав икопиеу нотариусым ыlапэ зыкlэдзэжьыгъэр е общественнэ объединением икъулыкъоу ащ фэдэ полномочие зиlэм къыгъэшъыпкъэжьыгъэр.
- 2. Общественнэ объединением иполномочнэ къулыкъу иунашъоу хэдзынхэмкіэ комиссиехэм ахагъэхьащтхэмкіэ предложение къызэрахьыгъэм фэгъэхыгъэр ыкіи уставым диштэу зэхэгъэуцуагъэр е мы Іофыгъо дэдэмкіэ общественнэ объединением ишъолъыр къутамэ, инэмыкі структурэ подразделение иполномочнэ ліыкіоу общественнэ объединением иустав диштэу общественна объединением ыціэкіэ ащ фэдэ унашъо зыштэнэу фитыныгъэ зиіэм унашъоу ышіыгъэр.
- 3. Кандидатурэхэм яхьыл эгъэ предложениер общественнэ объединением ишъолъыр къутамэ, инэмык структурэ подразделение къахилъхьагъэу, ау я 2-рэ пунктым зигугъу къышІырэ Іофыгьор общественнэ объединением иустав щызэшlомыхыгъэ зыхъукlэ, — общественнэ объединением иустав диштэу хэдзынхэмкІэ комиссиехэм ахагъэхьащтхэм яхьылІэгьэ предложение къахэлъхьэгъэнымкІэ полномочиехэр афэзгъэзэнхэу фитыныгъэ зиІэ общественнэ объединением икъулыкъу иунашъоу ащ фэдэ полномочиехэр афэгъэзэгъэнхэм ехьылІагъэр, ащ фэдэ полномочиехэр зыфагъэзэгъэ къулыкъум ышІыгъэ унашъоу хэдзынхэмкІэ комиссием хэтыщтхэм япхыгъэ предложениехэр къызэрахьыгъэхэм афэгъэхьыгъэр.

ХэдзынхэмкІэ комиссиехэм ахагъэхьащтхэмкІэ предложениехэр къэзыхьынэу фитыныгъэ зиІэхэм апае

1. Муниципальнэ образованием илыкю къулыкъу пае:

депутатхэм ясовет иунашъоу хэдзынхэмкіэ чіыпіэ комиссием ирезерв хагъэхьащтыр къызэрагъэлъэгъуагъэм фэгъэхьыгъэр.

2. Зыщыпсэухэрэ, Іоф зыщашІэрэ, къулыкъу зыщахьырэ, зыщеджэхэрэ чІыпІэмкІэ хэдзакІохэм апае:

зыщыпсэухэрэ, loф зыщашlэрэ, къулыкъу зыщахьырэ, зыщеджэхэрэ чlыпlэмкlэ хэдзакlохэм язэlукlэ ипротоколэу хэдзынхэмкlэ чlыпlэ комиссием ирезерв хагъэхьащтыр къызэрагъэлъэгъуагъэм фэгъэхьыгъэр (зэlукlэм хэлэжьэгъэ хэдзакlохэм яспискэ кlыгъоу).

Ащ нэмыкІзу кандидатурэхэр къззыгъэлъэгъонэу фитыныгъэ зиІэхэм къырахьылІзн фае:

- 1. Урысые Федерацием иціыф хэдзынхэмкіэ чіыпіэ комиссием решающэ голосым ифитыныгъэ иізу хагъэхьаным, чіыпіэ комиссиехэм ахэтхэм ярезерв хагъэхьаным, ышъхьэ фэгъэхьыгъэ къэбархэр компьютерым рагъэхьанхэм тхыгъэу къызэрезэгъырэр.
- 2. Урысые Федерацием иціыфэу зикандидатурэ чіыпіэ комиссиехэм ярезерв хагъэхьанэу игъоу алъэгъугъэм ипаспортэу е паспортым ычіыпіэ агъэфедэрэ идокументэу гражданствэу иіэмрэ чіыпіэу зыщыпсэурэмрэ яхьыліэгъэ къэбархэр зэрытым икопие.

Республикэм ищык агъэм елъытыгъэу

Гурыт профессиональнэ еджап у республикэм ит-хэм къагъэхьазырыщт пчъагъэми, къызэрагъэхьазырыщт шык у пиратър у правит шык у правит у публагъэ АР-м гъэсэныгъэм-рэ ш у правитър у правитър

Ащ къызэриlуагъэмкlэ, непэ Адыгеим гурыт профессиональнэ еджапlэу итыр 8 мэхъу. Ахэм нэбгырэ мини 9-м ехъу ащеджэ. Студентхэм ащыщэу нэбгырэ мини 2-мэ рабочэ сэнэхьатхэр яlэу еджапlэхэм къачlэкlыщтых. Ау ахэм ащыщэу процент 27-р ары lофшlэн зыгьотын зылъэкlыщтыр. Адрэхэр дзэм къулыкъу щашlэнэу ащэщтых, къанэхэрэм е еджэныр лъагъэкlотэщт е сабый къызыфэхъугъэхэм ащ дэлэжьэнхэу отпуск аштэщт.

Ау министерствэм зэрилъытэрэмкіи, щыіэныгъэм къызэригъэлъагъорэмкіи непэ экономикэм къыгъэуцурэ лъэгапіэхэм апэчыжьэх мы еджапіэхэм къачіэкіырэ специалистхэр. Бэрэ къыхэкІы гурыт сэнэхьат къэзытырэ еджапІэхэм къачІэкІыхэрэр регионым иэкономикэ имыщык агъэхэу, юфшІэн амыгьотэу нэмыкі чІыпІэхэм ащылъыхъухэу. А Іофыгьор зэшІохыгьэным пае министерствэм гурыт профеджапІэ пэпчъ экономикэм ыкІи социальнэ лъэныкъом ящыкІэгъэщт ІофышІэ пчъагъэм елъытыгъэу специалистхэр къыгъэхьазырынхэу пшъэрылъ афишІыщт. ГущыІэм пае, Мыекъопэ индустриальнэ техникумым псэолъэшІыным, транспорт ыкІи энергетическэ инфраструктурэм, къэлэ псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтым ящыкІэгъэ сэнэхьатхэмкІэ ригьэджэштых, къычІигьэкІыщтых. Мыекъопэ медицинэ колледжым республикэм ищыкlэгъэ lофышlэхэр къыгъэхьазырыщтых.

Ащ фэдэу республикэ бюджетым иахъщэкіэ Мыекъопэ политехническэ техникумым псэольэшіыным епхыгъэ сэнэхьатхэмкіэ ыкіи сварщикхэр щырагъэджэжьыщтхэп. Сыда піомэ Мыекъопэ индустриальнэ техникумым ащ фэдэ сэнэхьатхэмкіэ іофшіакіохэр къычіегъякіых. Джы мы техникумым пщэрыхьакіохэр ыкіи автомеханикхэр къычіигъэкіыжьыщтхэп. Ау мыщ джы сэнэхьатыкізу «Промышленный альпенизм» зыфиіорэмкіэ ныбжьыкіэхэр щырагъэджэщтых.

Къэрэтэбанэм къызэриlуагъэмкlэ, гурыт профессиональнэ еджапlэхэм якlэлэегъаджэхэмрэ ямастерхэмрэ ялэжьапкlэ уигъэрэзэнэу щытэп. Гурыт еджапlэхэм якlэлэегъаджэхэм къагъахъэрэм нахьи ахэм ялэжьапкlэ процент 20-кlэ нахь макl. А еджапlэхэм loф ащызышlэн амыгъотэу бэрэ къыхэкlы. Гущыlэм пае, кlэлэегъаджэ зэрэщымыlэм къыхэ-

кІ у Мыекъопэ политехническэ техникумым икъутамэу поселкэу Каменномостскэм дэтымрэ Красногвардейскэ аграрнэ-промышленнэ техникумым икъутамэу Хьакурынэхьаблэ щыІэмрэ къин хэтых. Ащ къыхэкІэу мы илъэсым Хьакурынэхьаблэ дэт къутамэм студентхэр ыштэщ хэп. Каменномостскэм щыІэ къутамэм сэнэхьатхэу тракторист-машинист зыфијорэмкјэ ныбжыкІэхэр ыштэщтхэп. Ау хьакІэщ сервисым, туризмэм ыкІи псэолъэшІыным япхыгъэ сэнэхьатхэм нахь ынаІэ атыригъэтыщт.

Республикэм ит гурыт профессиональнэ еджапіэхэм яматериальнэ-техническэ базэ уигъэрэзэнэу щытэп. Ар гъэтэрэзыгъэным пае ахъщэшхо хэплъхьан фае. Егъэджэным ищыкіэгъэ псэуалъэхэу автомобильхэр, чіыгур зэралэжьырэ ыкіи зэрэіуахыжьырэ техникэр еджапіэхэм яіэнхэ фае. Хэкіыпіэу Іофым иіэр Іофшіакіохэр зищыкіэгъэ предприятиехэм Іуагъэ адэпшіыныр, уадэлэжьэныр, Іофыгъом изэшіохын

къыхэбгъэлэжьэнхэр ары. Ащ тетэу хъумэ, loфшlапlэхэм ящы-кlэгъэ пчъагъэм фэдиз бгъэ-хьазырын плъэкlыщт. Ащкlэ щысэтехыпlэу щыт Мыекъопэ индустриальнэ техникумым Мыекъопэ редукторнэ ыкlи машинэшl заводхэм loф зэрадишlэрэр.

Министрэм игуадзэ къызэри-Іуагъэмкіэ, джы теориер техникумым щызэрагъэшіэщт, практикэр предприятием щакіущт.

Пшъэрылъ шъхьа!эу министерствэм непэ къыгъэуцурэр экономикэм ищыкІэгъэ ІофышІэхэр къэгъэхьазырыгъэнхэр ары. Къыблэ федеральнэ шъолъырым социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ стратегиеу зэхагъэуцуагъэм Адыгеири лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкІэ къыщыгъэнэфагъ. Ахэр — зекІон-рекреационнэ комплексыр, промышленнэ комплексым иперерабатывающэ лъэныкъу, псэолъэшІыныр ыкІи транспортымрэ энергетическэ инфраструктурэмрэ арых. ТапэкІэ а лъэныкъохэм ящыкІэгъэ ІофышІэ пчъагъэхэр къыдалъытэхэзэ, республикэм специалистхэр къыщагъэхьазырыштых.

СИХЪУ Гощнагъу.

ТИКОНЦЕРТХЭР

П. Чайковскэр непи къыддэгущыІэ

Дунаим щыціэрыю композиторау Петр Чайковскар къызыхъугъэр илъэси 175-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ концертхэр, пчыхьэзэхахьэхэр Урысыем, Іэкіыб хэгьэгүхэм ашэкіох. Искусствэм хэхьоныгьэу ышіыхэрэр зэіукіэгъухэм къащаіуатэ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэ иконцерт Мыекъуапэ тыщедэІугъ. Пчыхьэзэхахьэр зезыщэгъэ Ирина Шилько къызэрэхигъэщыгъэу, П. Чайковскэм ипроизведениехэр жъы хъухэрэп, непэ ыусыгъэхэм фэдэу гум къегущыІыкІых.

Оперэу «Евгений Онегиным» къыхэхыгъэ «Полонезыр», балетэу «Лебединое озеро» зыфиlорэм щыщхэу испан, неополитан, урыс къашъохэм ямэкъамэхэр симфоническэ оркестрэм ыгъэжъынчыгъэх. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу Ольга Мамикьян скрипкэмкіэ, артистэу Анатолий Кондратович трубамкІэ композиторым имузыкэ кІырагьэщыгь. НэбгыритІуми яІэпэІэсэныгъэ осэ ин фэзышІыгъэхэр Іэгу афытеуагъэх. ЗыцІэ къетІогъэ произведениехэр бэрэ зэхэтэхых, уязэщынэу тхыгъэхэп. Балетэу «Щелкунчикым» ликэм изаслуженнэ артистэу Григорий Михайловым тызэрэщигъэгъозагъэу, литературэм и Илъэс ехьылІэгьэ произведениехэр зыхэт концертхэр мыгъэ зэхащэщтых. ЩыІэныгъэм гъогу гъэшІэгъон къыщызыкІугъэ композиторхэм, артистхэм, тхакІохэм яІофшІагъэ филармонием

ціэрыюмэ нэіуасэ зафэхъум, исэнэхьат зэблихъугъ. 1866-рэ илъэсым Москва дэт консерваторием ипрофессор хъугъэ. Общественнэ Іофыгьохэм ахэлажьэзэ, дунэе искусствэм щызэлъашІагъ. Иунагьо псэукізу щыриізм ымыгьэразэу гухэкІыгъохэр зэпичыгъэх. Икъиныгъохэр зыщигъэгъупшэнхэм фэшl Италием, США-м, Францием ащыІагъ. П. Чайковскэр Урысыем къызэкІожьым Пушкиным, Гоголым, Шекспир, Данте

Симфоническэ орке П. Чайковскэм фэгь концертым хэлажьэ.

рижер шъхьа І эу, Адыгэ Респуб-

ФУТБОЛ. КЪОДЖЭ СПОРТЫР «Славэм» щытхъур фэтэlo

Адыгэкъалэ иадминистрацие ипащэ ишІухьафтынхэр къыдэхыгъэнхэмкіэ футбол ціыкіумкіэ зэнэкъокъухэр илъэс 25-рэ хъугъэу зэхащэх. Адыгэкъалэрэ Теуцожь районымрэ якоманди 9 апэрэ чіыпіэхэм мыгъэ афэбэнагъэх.

Хьадпэшъо Аслъан зипэщэ фагъэшъошагъ. Зэнэкъокъум дэхэпшыкізу анахь лъэшыгъ. Гъогогъу 52-рэ къэлапчъэм Іэгуаор дидзагь, икъэлапчъэ дигъэкІыгъэр Іэгоуи 5 ныІэп. «Славэм» икъэлэпчъэІутэу Берлин Адам къэлэпчъэlут анахь дэгъукІэ зэнэкъокъум щалъытагъ. «Пэнэжьыкъуаем» щешІэгьэ Зэрамыку Тимур ухъумэкlo анахь дэгъу. Гупчэм ІэпэІэсэныгъэ дэгъу къыщигъэлъэгъуагъ Гъобэкъуае икомандэ хэтыгъэ ЗекІогъу Юрэ. ЫпэкІэ анахь дэгьоу щешІагьэр Уджыхъу Рэмэзан, «Славэм» ифутболист. ЕшІэкІо анахь дэгъукІэ къыхахыгьэр Мамыекьо Салбый, «Славэм» хэт. Къэлапчъэм Іэгуаор анахыыбэрэ дэзыдзагъэр Мыгу Азэмат, «Славэм» щешіэ.

Абхъазым лІыхъужъэу щыфэхыгъэ Хъодэ Адамэ ыцІэкІэ агъэ-_нэфэгъэ Кубокыр «Динамэм»

Славэр» нэмыкІ командэхэм гьоу шешІагьэхэу къахагьэшыгьэхэм ащыщых ПчыхьалІыкъо Руслъан — «Легион», КІыкІ А́ртур — «Гудвин», Хьадпэшъо Аслъан — «Славэр», ЩэшІэ Азэмат — «Динамэр».

КЪЫХЭХЫГЪЭ КЪЭШЪО ООЭДЫШЪО-

хэр, фэшъхьафхэр оркестрэм

Симфоническэ оркестрэм иди-

къыригъэlvагъэх.

ДОСААФ-м ихэушъхьафыкІыгьэ шІухьафтын ЦІыкІу Руслъан фагъэшъошагъ, «Гудвиным» иешlaкly, «Гъобэкъуаем» итренерэу ЗекІогъу Орэ зэхэшэк о дэгъу, икъуаджэ дэсхэм ящытхъу ыІэтыным ишъыпкъэу пылъ. «Легионым» хагъэунэфыкІырэ чІыпІэ къыдимыхыгъэми, тренерэу ПчыхьалІыкъо Руслъан зэхэщэн Іофыгъохэр дэгьоу зэригьэцакІэщтыгьэхэр тигуапэу къыхэтэгъэщы.

НыбжьыкІэхэр шэн-хабзэхэм афэгъэсэгъэнхэмкІэ, наркоманием пэуцугъэнымкІэ, физкультурэм ціыфхэр пыщэгъэнхэмкіэ футболымкІэ кІымэфэ зэнэкъокъум шІуагьэу къытырэр тинэрылъэгьу. Адыгэкъалэ футболымкІэ ифедерацие итхьаматэу Уджыхъу Байзэт къызэрэтиІуагъэмкІэ, къалэм иадминистрацие ипащэу Хьатэгъу Налбый, ныбжьык Іэхэм я Іофыгъохэмкіэ, физкультурэмкіэ ыкІи спортымкІэ отделым ипащэу ХьакІэгьогьу Казбек, кІэлэцІыкІу-ныбжьыкІэ спорт еджапІэм идиректорэу Чэтыжъ Алый, нэмыкіхэр къадеіагъэх. Рэнэкъокъум исудьяхэу Т. Тхьаркъуахъом, Р. Уджыхъум, А. Хьадпашъом, М. Тхьаркъуахъом, М. Гамидовым япшъэрылъхэр дэгьоу агъэцэкІагьэх.

ипащэхэм янэплъэгъу итыщтых.

къулыкъур Петербург щыригъэ-

жьэгъагъ. Юстицием и Мини-

ГущыІэм пае, П. Чайковскэм

Адыгэкъалэ истадион ипащэу, СССР-м спортымкІэ изаслуженнэ тренерэу Хьатэгъу Адамэ къытиІуагъэм тегъэгушхо. Спортым пыщагъэхэм япчъагъэ хэпшІыкІэу хэхъуагъ. Пащэхэр, тренерхэр зэкъотхэу зэдэлажьэх. КІымэфэ ешІэгьухэр аухыгьэх, ТекІоныгьэм ия 70-рэ илъэс фэгъэхьыгъэ зэ-ІукІэгъухэм командэхэм зафагъэхьазыры.

ЧІыпІэхэр

ятворчествэ нахьышюу къызэ-

Іуихын, музыкальнэ искусствэм

зыригьэушьомбгьун ыльэкІыгь. П.

Чайковскэр иІофшІагьэкІэ къыт-

1. «Слава» — 24

стерствэ щылэжьагь. Музыкант хэт, непи къыддэгущыlэу тэлъытэ.

2. «Пэнэжьыкъуай» — 19

3. «Гъобэкъуай» — 17

4. «Динамо» — 16 5. «Легион» — 12 6. «Олимп» — 9

7. «Гудвин» — 6

8. ДЮСШ — 3

9. ДЮСШ-2 — 0.

ФутболымкІэ я 25-рэ зэнэкъокъур тарихъым хэхьагъ. Апэрэ зэlукlэгъухэм Абхъазым и ЛІыхъужъэу Хъодэ Адам ахэлэжьэгъагъ, дэгъоу зэрешІагъэм фэшІ шІухьафтын къыфашІыгьагь. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо быракъэу жъогъо 12-р зыщышІэтырэр хэбзэ шапхъэ хэлъэу Адыгеим шаштэным. ташъхьагъ шыбыбэтэным и ахьыш у хиш ыхьагь. Ащ фэдэ ліыхъужъхэр тинепэрэ спортсменхэм щысэ афэхъух.

Сурэтхэм арытхэр: зэхэщакіохэр спортсменхэм афэгушіох; Адыгэкъалэ изэlухыгъэ зэнэкъокъу футболымкіэ апэрэ чіыпіэр къыщыдэзыхыгъэхэр.

OAO-y 385000,

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм

МэщлІэкъо

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

197. Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкÎэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ -идоГета сПпПР шІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

«Полиграф-ЮГ», къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4015 Индексхэр 52161 52162 Зак. 550

> > Редактор

иапэрэ гуадзэр

Саид

НэпшІэкъуй **3ayp**